

2015•2016
FACULTEIT RECHTEN
master in de rechten

Masterproef

De verdeling van de lusten en de lasten van de aanwezigheid van fauna

Promotor :
Prof. dr. Bernard VANHEUSDEN

Chris Vandevenne

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de rechten

De transnationale Universiteit Limburg is een uniek samenwerkingsverband van twee universiteiten in twee landen: de Universiteit Hasselt en Maastricht University.

Universiteit Hasselt | Campus Hasselt | Martelarenlaan 42 | BE-3500 Hasselt
Universiteit Hasselt | Campus Diepenbeek | Agoralaan Gebouw D | BE-3590 Diepenbeek

Maastricht University

2015•2016
FACULTEIT RECHTEN
master in de rechten

Masterproef

De verdeling van de lusten en de lasten van de
aanwezigheid van fauna

Promotor :
Prof. dr. Bernard VANHEUSDEN

Chris Vandevenne

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de rechten

SAMENVATTING

In deze masterscriptie onderzoek ik wie aansprakelijk is voor de schade die veroorzaakt werd door de aanwezigheid van en de jacht op everzwijnen. De scriptie bestaat uit drie grote delen. Het eerste deel is een weergave van de wetgeving zoals die in Vlaanderen van toepassing is, ook worden de mogelijke gronden voor schadevergoeding in het Vlaamse Gewest hier besproken. In de weergave van de wetgeving van het Vlaamse Gewest is de conclusie dat de toepasbare wetgeving niet altijd zeer duidelijk is omdat er een hele reeks decreten en besluiten van toepassing zijn.

Het tweede deel is een weergave van de wetgeving en de aansprakelijkheidsgronden van het Waalse Gewest, het Groothertogdom Luxemburg en Nederland. In dit deel zal de uitleg voor het Vlaamse Gewest niet herhaald worden.

In het Vlaamse Gewest is er een grote verscheidenheid van mogelijke aansprakelijken. Elke aansprakelijke kan worden aangesproken op andere gronden.

In het Waalse Gewest is het de jachtrechthouder die aansprakelijk is op grond van art. 1 van de wet van 1961 betreffende de schade veroorzaakt door grof wild. Aan deze aansprakelijkheid is echter een belangrijke beperking. Namelijk dat het enkel de schade aan velden, vruchten en oogsten vergoed kunnen worden. Dit wordt zeer strikt toegepast in de rechtspraak.

In Nederland is er één wet van toepassing nl. de Flora- en faunawet. Het Faunafonds vergoedt de schade veroorzaakt door everzwijnen. De inkomsten van dit fonds komen uit de bijdragen die de jagers moeten betalen voor het bekomen van hun jachtvergunning.

In het Groothertogdom Luxemburg is het de huurder van het jachtrecht en grondeigenaar die geen lid is van het jachtsyndicaat die de aansprakelijkheid dragen. Ook het Fonds voor schadevergoeding voor schade veroorzaakt door wild, draagt een deel van de schadevergoeding.

Zoals in het vergelijkend gedeelte duidelijk zal worden, bestaan er verschillende mogelijkheden om de schade vergoed te zien. De huidige regelgeving in het Vlaamse Gewest is duidelijk niet de beste van de vier. Naar mijn mening is het dan ook aan te raden om een wijziging in het decreet voor te stellen. Het voorstel tot decreetwijziging dat u terug kan vinden in het laatste deel is gebaseerd op het Nederlandse Faunafonds. De artikelen over de bestraffingen is gebaseerd op de Luxemburgse wetgeving.

DANKWOORD

Graag wil ik enkele mensen bedanken die onmisbaar zijn geweest bij het schrijven van deze masterscriptie. Professor Bernard Vanheusden voor de begeleiding en de tips doorheen het proces. Meneer Jim Casaer van het INBO, dr. Sandra Callina van het ministerie van duurzame ontwikkeling en infrastructuur van het Groothertogdom Luxemburg, meneer Alain Licoppe en Jerôm Widar van het SPW Wallonië alsook meneer Wim Knol van de Koninklijke jachtvereniging van Nederland. Ik wil hen bedanken voor het verstrekken van de informatie voor het vergelijkend gedeelte van deze scriptie. Zonder de informatie die ik van hen ontvangen heb, zou het veel langer geduurd hebben om alles te onderzoeken.

Mijn vrienden die er steeds waren voor de nodige steun en aanmoediging. Een speciale dank voor Natasha, de vele uren die we samen in de bibliotheek hebben doorgebracht en de vele avonden aanmoediging thuis hebben me door de moeilijke momenten geloodst, en Sharon voor de jarenlange vriendschap.

Mijn collega's wil ik bedanken voor het aanhoren van mijn relaas over everzwijnen en de jacht erop. Ook voor de tips in verband met de opmaak en het nalezen van de scriptie, een speciale dank jullie wel Dorien en Koenraad.

Mijn familie voor de steun en het geloof in mij. Mama, papa en Ilse die er steeds voor me zijn om me aan te moedigen en te geloven dat ik het kan, niet enkel tijdens het schrijven van deze scriptie, maar de volledige opleiding. Ik kan me voorstellen dat deze tijd voor hen ook zeer stressvol is geweest.

1. INHOUDSOPGAVE

Samenvatting.....	1
Dankwoord	3
1. Inhoudsopgave.....	5
Lijst met bijlagen	9
2. Toelichting onderzoek en de gebruikte methodologie.....	11
A. Onderzoeksopzet.....	11
B. Onderzoeksvraag	12
C. Onderzoeksmethodologie	12
3. Inleiding	13
4. Wetgeving in het Vlaamse Gewest	17
A. Historiek	17
I. Wet van 26 februari 1846 betreffende de jacht	17
II. Wet van 28 februari 1882 betreffende de jacht	17
III. Wet van 4 april 1900 betreffende de Jacht.....	18
IV. Wet van 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade ..	19
B. Jachtdecreet van 24 juli 1991	19
I. Jachtrecht	20
Bezitter van het jachtrecht	20
Jachtopeningstijden.....	21
II. Afschaffing dubbele schadevergoeding voor konijnen.....	22
III. Verplichtingen voor de jager	22
IV. Wat gedaan bij schade?	23
De jager	24
Contractuele aansprakelijkheid	24
Art. 1382 BW.....	24
De grondeigenaar en grondgebruiker.....	27
Art. 1382 BW.....	27
Art. 544 BW: Burenhinder	27
Art. 1385 BW.....	29

De overheid	31
Art.1382 BW (fout).....	31
Art.544 BW (burenhinder)	31
Art. 1384 BW (als aansteller voor de ambtenaar)	31
De grondgebruiker zelf	32
Het Mina-fonds	33
Procedure voor schadevergoeding te bekomen	35
C. Conclusie	35
5. Wetgeving in het Waalse Gewest	37
I. Wet van 14 juli 1961	38
II. Wat gedaan bij schade?	38
De jachtrechthouder.....	38
Art. 1 wet van 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade.....	38
Contractuele aansprakelijkheid	39
Procedure	40
Rechtspraak	40
Conclusie	41
6. Wetgeving in Nederland.....	43
I. Wet van 25 mei 1998	43
II. Verplichtingen jager	44
Jachtakte	44
Jachtmiddelen	44
III. Bejaagbare wildsoorten.....	44
IV. Wie mag jagen?	46
V. Wat gedaan bij schade?	46
Faunafonds	46
Art.83, 1, b, Flora- en Faunawet	46
Jager.....	47
Art.6:162 BW	47
Verzekering van de jachthouder.....	47
Grondeigenaar en grondgebruiker	48
Natuurbeheerder.....	48

Procedure	48
VI. Conclusie	49
7. Wetgeving Groothertogdom Luxemburg.....	51
I. Wet van 25 mei 2011	52
Jacht	53
Verplichtingen van de jager.....	53
II. Wat gedaan bij schade?	54
Jachtrechthouder	54
Art. 44 Jachtwet Luxemburg	54
Grondeigenaar.....	55
Art. 44 Jachtwet Luxemburg	55
Procedure	55
III. Conclusie	56
8. Rechtsvergelijking	59
9. Conclusie.....	61
10. Voorstel van decreetswijziging voor het Vlaamse Gewest	63
11. Bibliografie.....	69
A. Wetgeving.....	69
B. Rechtspraak	70
C. Rechtsleer	72
12. Bijlagen	75

LIJST MET BIJLAGEN

Bijlage 1: Vergelijking in tabelvorm.

Bijlage 2: Statistieken Waals Gewest van afgeschoten dieren.

2. TOELICHTING ONDERZOEK EN DE GEBRUIKTE METHODOLOGIE

A. ONDERZOEKSOPZET

Deze scriptie is tot stand gekomen naar aanleiding van een vraag van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.¹ Het INBO is het Vlaamse onderzoeks- en kenniscentrum voor natuur en het duurzame beheer en gebruik ervan.² Zij hadden graag een duidelijk antwoord op de vraag wie er verantwoordelijk is voor de schade die wordt aangericht door de aanwezigheid van everzwijnen en de jacht op everzwijnen. Deze masterscriptie gaat hierop een antwoord geven.

De scriptie omvat drie grote delen. Het inleidende deel geeft een beeld van de problematiek van de everzwijnen. Het beantwoordt de vraag wat de moeilijkheid concreet inhoudt. In welke regio's in Vlaanderen zijn de everzwijnen aanwezig? Vervolgens geef ik een korte weergave van de geschiedenis van de wetgeving. Dit vanaf de eerste wet die in 1846 van toepassing was tot en met het huidige Jachtdecreet.

Een tweede luik van het onderzoek is een vergelijking met verschillende omliggende regio's. Meer bepaald zal de wetgeving met betrekking tot de jacht en de mogelijke aansprakelijkheidsgronden voor Nederland, het Waalse Gewest en het Groothertogdom Luxemburg (verder Luxemburg) worden vergeleken met het huidige aansprakelijkheidsmodel in het Vlaamse Gewest.

Het derde luik bevat een conclusie over het huidige systeem in het Vlaamse Gewest. Er zal een voorstel worden gedaan voor het creëren van een schadevergoedingsfonds voor wildschade naar Nederlands model. In het tweede luik werd het Nederlandse model uitgeklaard en in dit luik ga ik kijken naar de specifieke werking van het Nederlandse schadefonds, om uiteindelijk een voorstel te doen van een schadefonds dat voldoet aan de nodige vereisten.

Dit alles wordt onderzocht in het kader van de huidige wetgeving die van toepassing is in de onderzochte regio's. Ook wordt er gekeken naar de rechtspraak die expliciet handelt over deze problemen.

In de conclusie zal naast een voorstel voor het schadevergoedingsfonds ook een duidelijk stappenplan worden opgemaakt. Er is reeds veel geschreven door verschillende auteurs, maar het mankeert de rechtsleer aan een duidelijk stappenplan om de schade te verhalen. Ook is dit een zeer dringende vraag voor de schadelijders, aangezien zij in sommige gevallen slechts enkele dagen hebben om een schadevergoeding te vragen.

---

1 Verder INBO

2 HUYSENTRUYT, F., SCHEPPERS, T., NEUKERMANS, A., VERCAMMEN, J., VERSCHAFFEL, E. en CASAER, J., *Grofwildjacht in Vlaanderen - cijfers en statistieken 2014*,. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, 2014, 2.

B. ONDERZOEKSVRAAG

De rode draad doorheen deze scriptie is de vraag "Wie moet de schade vergoeden die werd veroorzaakt door de aanwezigheid van everzwijnen, alsook de schade die veroorzaakt werd tijdens de uitoefening van de jacht op everzwijnen?" Deze vraag is een beschrijvende vraag. De bedoeling is om een duidelijk beeld te scheppen van de wetgeving. Ik zal een korte geschiedenis weergeven van de wetgeving vanaf het ontstaan van België tot op vandaag, dit uitsluitend voor Vlaanderen. Zo kan de lezer een duidelijk beeld krijgen van de problematiek die er heerst in Vlaanderen wat betreft de schadevergoedingen veroorzaakt door de jacht op everzwijnen.

C. ONDERZOEKSMETHODOLOGIE

Om tot een antwoord op de centrale onderzoeksvraag te komen "Wie draagt de schade veroorzaakt door wild, en meer bepaald door everzwijnen?", is er eerst naar de huidige wetgeving gekeken. Wat houdt deze in? Wat is de geschiedenis van de artikelen die betrekking hebben op de jacht op wild? Deze opzoekingen breiden zich uit over de verschillende regio's die met elkaar vergeleken worden. Is er regelgeving die wordt opgelegd door de Europese Unie? Zo ja, wat houdt deze in?

Ook wordt de rechtspraak onder de loep genomen. Dit is nodig om te kijken hoe de rechters de wetgeving toepassen in concrete gevallen. Dit geeft ook een indicatie over waar de problemen in de toepassing van de wetgeving juist liggen. Dit is nuttig om in het derde luik van deze scriptie te gebruiken.

Bij de rechtspraak zijn er ook vaak noten geschreven door auteurs die dit onderwerp bestuderen en volgen. Denken we aan de RADZITZKY D'OSTROWICK, die al vele jaren noten schrijft op de rechtspraak met betrekking tot de jachtincidenten, alsook rechtswetgeving die in deze scriptie werd gebruikt.

3. INLEIDING

Sinds jaar en dag zitten de bossen in Vlaanderen vol met wild. Zo lopen er verschillende hertensoorten, hazen, vossen, konijnen, ... en niet te vergeten everzwijnen rond. Tijdens een wandeling is het altijd weer opwindend om de dieren te zien verschijnen en te bewonderen. Hun grote ogen, prachtige pels, snelle poten en verschillende karaktertrekken zijn meer dan eens beschreven in gedichten en verhalen gedurende de rijke geschiedenis van de Nederlandse taal. Denken we aan het moraal verhaal "Van den vos Reynaerde", of de oudste teruggevonden geschreven Nederlandse zin "Hebban olla vogala nestas hagunnan hinase hic enda thu wat unbidan we nu".

Er zit echter ook een minder positieve kant aan deze prachtige wilde dieren. Zij brengen immers ook regelmatig overlast met zich mee. Het gebeurt meer dan eens dat op een ochtend een auto niet start omdat een steenmarter zich tegoed heeft gedaan aan de kabels. Een hert op de weg zien staan is weliswaar prachtig als je met de fiets bent, maar als er plots eentje de weg opspringt en zo een ongeval veroorzaakt met een voertuig is dit minder aangenaam. Dit zijn echter 'kleine' problemen, die weliswaar zeer nefast zijn en vaak grote problemen veroorzaken voor de schadelijder zelf, maar ze komen niet op grote schaal voor. De 'grotere' problemen bevinden zich vaak in de landbouw. Een boer die zijn volledige oogst verloren ziet gaan door een konijnenpopulatie die zich te goed doet aan gewassen, of everzwijnen die een heel veld omploegen om hun eetlust te stillen. De schade verhalen wordt in dit geval een heel stuk ingewikkelder, want wie is verantwoordelijk voor de schade die deze veelvraten aanrichten? Onder wiens gezag vallen de everzwijnen?

De probleemverhalen van de everzwijnen nemen de laatste jaren steeds grotere proporties aan. De dieren hebben immers geen natuurlijke vijanden meer in onze bossen. De wolven komen sinds het eind van de achttiende eeuw niet meer voor in België³. Op af en toe een verloren dier uit Duitsland na kom je ze dus niet meer tegen. Doordat de natuurlijke vijanden van de everzwijnen de populatie niet meer onder controle houden, komen ze steeds in grotere getallen voor. Deze groei wordt verstrekt door het feit dat everzwijnen zowat alles eten dat in een bos voorkomt: kastanjes, eikels, boomschors, ... Samen met de mildere winters de laatste jaren zorgt dit ervoor dat de everzwijnen voldoende te eten vinden en dat ze zich het volledige jaar naar volle believen kunnen voortplanten.

In de media krijgen we de laatste jaren steeds meer berichten te horen over everzwijnen⁴. Af en toe wordt de groeiende populatie geprezen door natuuractiegroepen, want dit is een bewijs dat het goed gaat met de Vlaamse bossen. Er worden ecoducten aangelegd zodat het wild veilig een

---

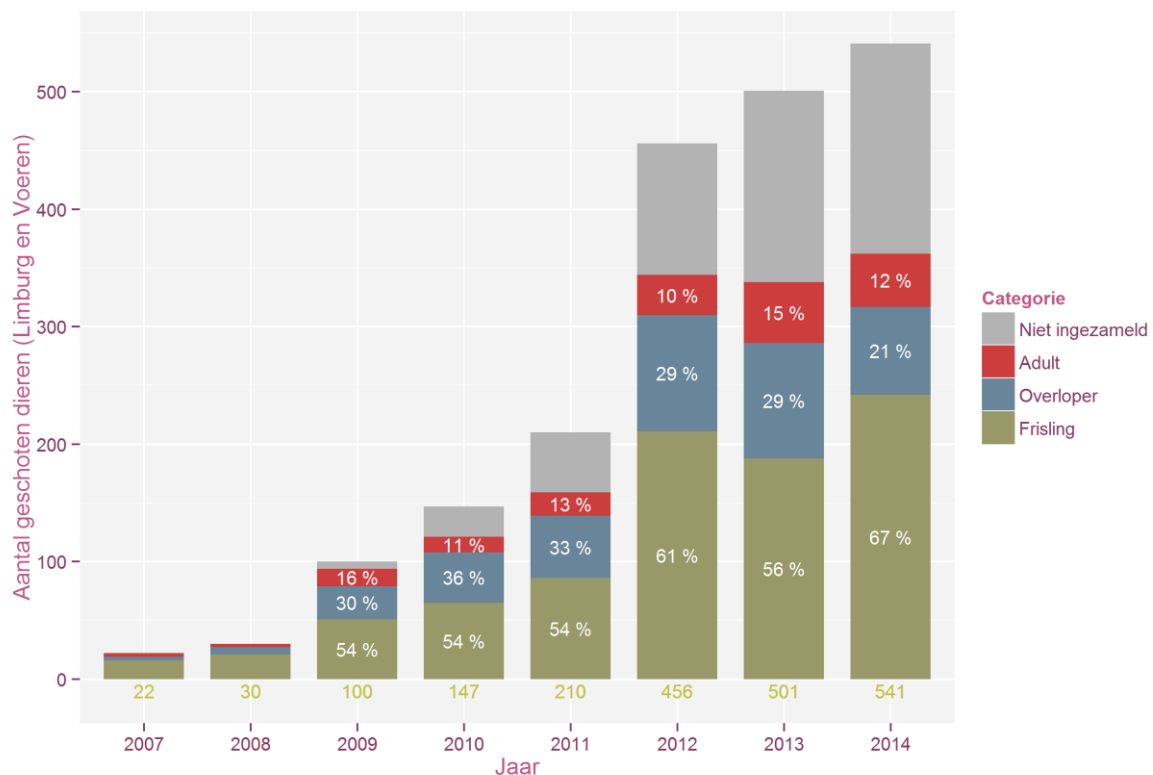
³ X, <http://deredactie.be/cm/vrtnieuws/opinieblog/opinie/1.1936625>, 07/05/2016.

⁴ "Vrouw ziet hoe haar man vertrappt wordt door everzwijn", Het Laatste Nieuws, 11/08/2015; " 'Telefacts' zoekt en vindt wilde deiren in hartje Brussel", De Morgen, 20/07/2015.

autostrade kan oversteken zonder het verkeer te hinderen⁵. Andere berichten geven dan weer aan dat er regelmatig grote jachten georganiseerd worden. Frequent komt er in het nieuws een bericht over everzwijnen, of staat er in de kranten een artikel dat er een 20-tal jagers een paar honderd hectaren bos uitkammen op zoek naar deze wilde zwijnen. De dieren die geschoten worden tijdens deze jacht, worden gecategoriseerd om na te gaan waar ze geschoten worden, over welke leeftijdscategorie het gaat en over welk geslacht.

De everzwijnen (*sus scopa*) worden onderverdeeld in 3 leeftijdscategorieën: de frislingen, dit zijn de dieren die jonger zijn dan 1 jaar, de overlopers, dieren tussen 1 en 2 jaar en de volwassenen. Voor het opvolgen van de leeftijd van de afgeschoten dieren moet de onderkaak worden binnengebracht voor controle. Aan de hand van de onderkaak kan worden onderzocht hoe oud het dier is. Deze gegevens worden bijgehouden door het INBO. Zij geven jaarlijks een boekje uit met de gegevens van de bejaging in Vlaanderen. Zo kon er onder andere worden vastgesteld dat het aantal afgeschoten everzwijnen sinds 2009 verdrievoudigd is. Dit kunnen we zien in onderstaande grafiek die ter beschikking wordt gesteld door het INBO.

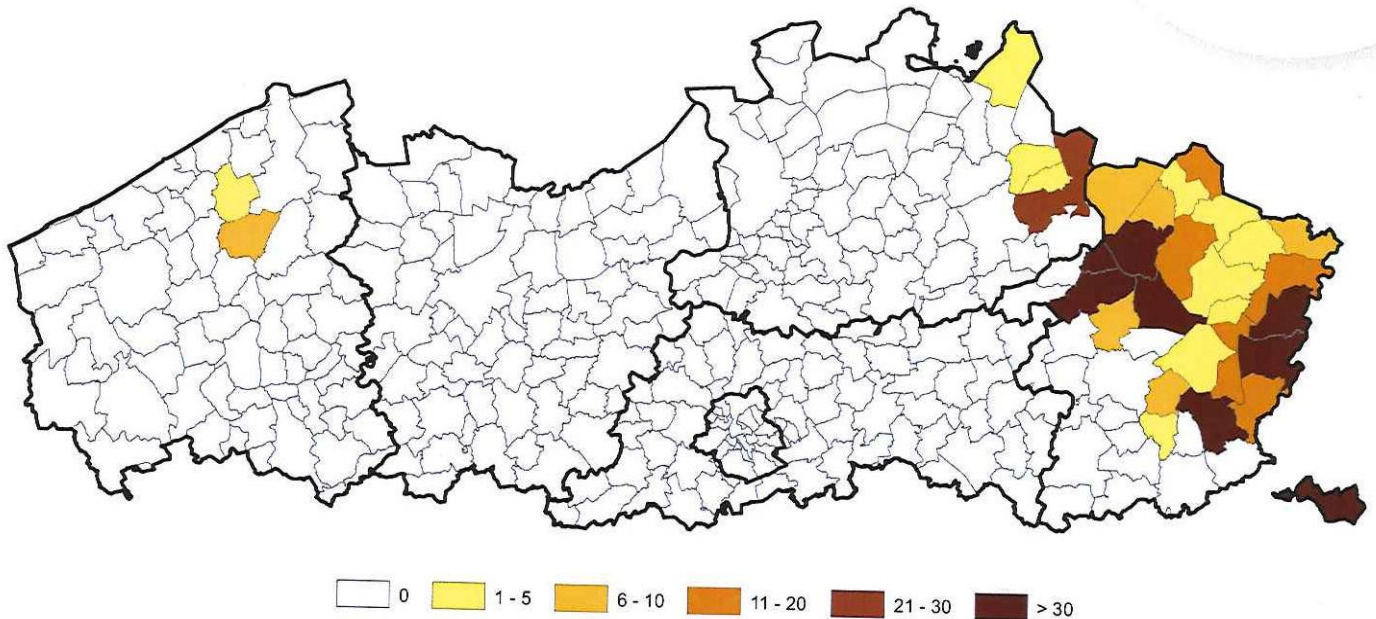
Figuur 1 Aantal geschoten dieren (Limburg en Voeren)⁶

Andere gegevens die de jagers moeten bijhouden tijdens de jacht is de locatie van het afschieten. Dit geeft een goede indicatie van de territoria van de verschillende groepen everzwijnen en waar

5 X, <http://www.hln.be/hln/nl/2661/Dieren/article/detail/2430691/2015/08/21/Meer-dan-tweehonderd-diersoorten-gebruiken-ecoduct-De-Warande.dhtml>, 07/05/2016.

6 HUYSENTRUYT, F., SCHEPPERS, T., NEUKERMANS, A., VERCAMMEN, J., VERSCHAFFEL, E. en CASAER, J., Grofwildjacht in Vlaanderen - cijfers en statistieken 2014. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, 2014, 4.

deze zich bevinden. Uit de onderstaande kaart concluderen we dat de everzwijnen voornamelijk in de provincies Limburg en in het oosten van Antwerpen zitten. Dit geeft uiteraard geen sluitend beeld aangezien het hier enkel gaat om gedode dieren die na de jacht werden gerapporteerd. Het is natuurlijk mogelijk dat er in een bepaalde streek geen jacht georganiseerd wordt omdat er geen overlast is of omdat er jagers zijn die zich niet bezighouden met de verplichte regelgeving inzake de jacht en dus de geschoten dieren niet aangeven. Ook in West-Vlaanderen zit er een populatie van everzwijnen waar er melding is gemaakt van dieren die werden geschoten. Hier is echter het aantal dieren opmerkelijk lager dan in Limburg. Hoogstwaarschijnlijk is dit het gevolg van het groot aantal aaneengesloten bossen in Limburg.

Figuur 2 Verspreiding van de gerapporteerde everzwijnen.⁷

Nu de problematiek omtrent de everzwijnen is toegelicht, zal er worden verder gegaan met een korte bespreking van de wetgeving en de verplichtingen voor de jagers en grondeigenaars. Het is immers vaak een groot vraagteken voor schadelijders om te achterhalen op wie men welke schade kan vorderen. Wat zijn de voorzorgsmaatregelen die een jager moet nemen? Welke maatregelen moet de grondeigenaar of grondgebruiker zelf nemen? Is het mogelijk dat de overheid aansprakelijk is voor de schade?

⁷ HUYSENTRUYT, F., SCHEPPERS, T., NEUKERMANS, A., VERCAMMEN, J., VERSCHAFFEL, E. en CASAER, J., *Grofwildjacht in Vlaanderen - cijfers en statistieken 2014*. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, 2014, 6.

4. WETGEVING IN HET VLAAMSE GEWEST

In onderstaande tekst zal er een beknopte geschiedenis worden weergegeven van de regelgeving betreffende de jacht. Er zal niet worden ingegaan op elk artikel van de wetgeving, maar wel op de artikels in verband met de everzwijnen, de wildschade en verplichtingen waaraan de jager moet voldoen. Indien het nodig is voor de verdere ontwikkelingen in de wet zal er soms ook gekeken worden naar artikels die niet specifiek over everzwijnen gaan.

A. HISTORIEK

I. WET VAN 26 FEBRUARI 1846 BETREFFENDE DE JACHT

De eerste wetgeving in België in verband met de jacht is de wet van 26 februari 1846⁸. Het doel van de wetgever was tweeledig. Er moest eerst getracht worden om wildschade te voorkomen. De tweede doelstelling van de wetgever was het vergoeden van de schade die veroorzaakt werd door het wild. Dit is terug te vinden in art. 3 van de eerste jachtwet van 26 februari 1846. In dit artikel kende de wetgever een dubbele schadevergoeding voor schade veroorzaakt door konijnen, dit omdat er een overvloed was aan konijnen. Door het toekennen van de dubbele schadevergoeding waren de mensen die een bos of een veld in hun bezit hadden eerder geneigd om strengere maatregelen te nemen voor de verdelging van konijnen. Dit kan worden afgeleid uit de parlementaire handelingen die zeggen dat "Algemeen wordt aangenomen dat een konijn een dier is dat veel schade aan de gewassen veroorzaakt, dus moeten er maatregelen genomen worden om de schade te laten herstellen en zoveel mogelijk om een einde te maken aan de oorzaak ervan".⁹ Het was de landbouwers immers niet toegelaten zelf de konijnen die hun velden betraden te verdelgen. De schadevergoeding voor de schade van andere dieren werd niet dubbel vergoed.

II. WET VAN 28 FEBRUARI 1882 BETREFFENDE DE JACHT

De wet van 26 februari 1846 werd vervangen door de wet van 28 februari 1882.¹⁰ De dubbele vergoeding voor konijnen bleef gehandhaafd, omdat de konijnenplaag nog steeds niet was ingeperkt. In de parlementaire voorbereiding van de wet van 1882 sprak men het zelfs over een algemene ramp. Ook benadrukte de parlementaire voorbereiding dat konijnen de enige wildsoort is die zich in dermate gevaarlijke proporties vermenigvuldigt dat dit moet worden tegengehouden.¹¹ De dubbele vergoeding was te verantwoorden als een bescherming van de landbouwers tegen eigenaren van bossen die niet optraden tegen de voortplanting van de konijnen, alsmede door het instellen van een burgerlijke straf voor de jagers die hun werk niet naar behoren uitoefenden. Dit op basis van artikel 1382 BW.

---

8 Wet 26 februari 1846 betreffende de jacht.

9 *Hand.* Kamer 1845-46, 6 februari 1845, 588.

10 Wet 28 februari 1882 betreffende de jacht, *BS* 3 maart 1882.

11 *Hand.* Kamer 1881-82, 8 december 1881, 215.

In art. 7 bis van de Jachtwet van 1882 staat duidelijk de procedure omschreven voor het eisen van de schadevergoeding. De bevoegde rechter was de vrederechter. Men moest zich mondeling of schriftelijk richten tot de vrederechter met vermelding van zijn identificatiegegevens, alsook het voorwerp en de oorzaak van de eis.

In geval van een mondeling verzoek stelde de rechter een proces-verbaal op. Binnen de 8 dagen werd er een deskundige benoemd en de dag en het uur van de plaatsopneming werd kenbaar gemaakt. De partijen werden verzocht om hun middelen uiterlijk tijdens de plaatsopneming bekend te maken. De verweerder kon opteren om de schadevergoeding door de deskundige begroot, direct te voldoen, alsook de overige kosten direct te betalen. Indien hij geen directe vergoeding wenste te betalen, verwees de rechter het geding door naar een terechtzitting. De partijen werden er gehoord zonder enige procesvorm en de rechter deed uitspraak. Er was een mogelijkheid om een nieuw getuigenverhoor te houden of een nieuwe deskundige aan te stellen. Dit diende de rechter te doen binnen de acht dagen. Het uiteindelijke vonnis werd binnen de acht dagen uitgesproken. Er was steeds de mogelijkheid om de termijnen te verlengen. Indien de rechter hiervan gebruik wenste te maken, diende hij de uitzonderlijke redenen hiertoe in het vonnis te vermelden.

De andere mogelijkheid was de mogelijkheid om de zaak met een gewone dagvaarding aanhangig te maken. In dit geval was de voorgaande regeling niet van toepassing, maar werd er een zitting gehouden. Binnen de drie dagen na de uitspraak werd het vonnis ter kennis gebracht. Hoger beroep kon men instellen binnen de 14 dagen na de uitspraak van het vonnis. Voor hoger beroep was er wel een minimum bedrag vereist om ontvankelijk te zijn. Indien dit bedrag niet bereikt was, kon er wel nog verzet worden aangetekend in het geval men zich niet was komen verdedigen op de zitting.

III. WET VAN 4 APRIL 1900 BETREFFENDE DE JACHT

Een tweede wetswijziging kwam er met de wet van 4 april 1900¹². De wet van 28 februari 1882 werd gedeeltelijk vervangen door de wet van 4 april 1900. De dubbele vergoeding voor de schade veroorzaakt door konijnen blijft ook hier nog behouden. Dit om dezelfde redenen als in 1882. De artikelen met betrekking tot de schadevergoeding werden uitgebreider. Deze wet en de voorgaande wet hebben het wel specifiek over de schade veroorzaakt aan gewassen en vruchten. Veel rechters beoordeelden dit criterium dan ook zeer streng.

Met betrekking tot everzwijnen werd er specifiek bepaald dat ze behoren onder het rood wild.¹³ Dit betekent dat gebruikers van gronden, hun aangestelde en wachters ze mogen verdelgen door middel van vuurwapens. Dit zou te allen tijden mogen gebeuren.¹⁴ In dit geval is het enkel de gebruiker van de grond die het recht bezit om te jagen op deze grond, omdat het zijn bezittingen zijn die beschermd moeten worden, en niet de bezittingen van de grondeigenaar.¹⁵ De jacht op everzwijnen mocht gedurende het hele jaar plaatsvinden.¹⁶

Jagen op andermans grond behoorde ook tot de mogelijkheden van de jachtrechthouder. Dit mag onder twee zeer specifieke voorwaarden. Ten eerste moest er een groot aantal dieren aanwezig

---

12 Wet 4 april 1900 betreffende de Jacht, *BS* 13 mei 1900.

13 Art. 6 bis Jachtwet 1900.

14 *Infra*.

15 PAUWELS, A., *Wildchade*, Gent, Larcier, 1958, 25.

16 Art. 6 MB 29 juli 1957, *BS* 1 augustus 1957.

zijn en daarnaast moesten deze dieren voor overlast zorgen. Deze jacht moest dan door de bestendige deputatie worden toegestaan. Vaak was dit het geval als de gebruiker van de grond zelf geen of onvoldoende middelen inzette om tot verdelging van de dieren over te gaan.¹⁷

Een nieuwigheid in de wet van 4 april 1900 was dat de landbouwer zelf de konijnen op zijn domein mocht verdelgen vanaf nu. Dit was voorheen nog verboden bij wet.

IV. WET VAN 14 JULI 1961 TOT REGELING VAN HET HERSTEL DER DOOR GROF WILD AANGERICHTE SCHADE

Gedurende de volgende jaren volgden er verschillende voorstellen tot wijziging van de jachtwet die niet werden aangenomen, totdat de wet van 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade werd aangenomen.¹⁸ Deze wet werd in het leven geroepen naast de bestaande wetten van 1882 en van 1900.

Voor de toepassing van de wet waren er twee voorwaarden te vervullen. Aan de ene kant moest de schade veroorzaakt zijn door grof wild. En aan de andere kant moest de schade zijn toegebracht aan "velden, vruchten en oogsten". De wet bepaalt dat onder grof wild de volgende diersoorten behoren: reeën, herten, damherten, wildschapen en everzwijnen.¹⁹

Deze wet voert een nieuwe objectieve aansprakelijkheid in. De jager werd aansprakelijk gehouden voor de schade die veroorzaakt werd door het grof wild dat van zijn jachtgebied naar de omliggende gebieden trekt en aldaar schade aanrichtte.²⁰ De bevoegde rechter was de vrederechter van de plaats waar de schade werd veroorzaakt.²¹ De schadelijder moest de vordering tot schadevergoeding indienen binnen de zes maanden na het ontstaan van de schade. Voor de landbouwteelt moest men de eis indienen uiterlijk voor het binnenhalen van de oogst.²² De wet gaf een opsomming van de mogelijke aansprakelijkgestelden. Volgende mensen kon men aanspreken: de eigenaar van de goederen en de jager die zijn jachtrecht niet uitoefent.

De procedure van art. 7 bis uit de wet van 1882 bleef behouden voor het instellen van deze 'nieuwe' vordering. De dubbele schadevergoeding was niet van toepassing op de schade veroorzaakt door het grof wild. Dit betekende dat de wet van 4 april 1900 behouden blijft voor de schadeafhandeling veroorzaakt door konijnen, samen met de dubbele schadevergoeding en procedure van artikel 7 bis van de wet van 1882.

B. JACHTDECREET VAN 24 JULI 1991

Tot 1980 gold de wetgeving betreffende de jacht, als onderdeel van de bevoegdheid 'natuur', voor heel België. Na de tweede staatshervorming en de bijhorende Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 betreffende de Hervorming van de Instellingen²³, werd de bevoegdheid voor 'natuur' van een

---

17. PAUWELS, A., *Wildschade*, Gent, Larcier, 1958, 36.

18 Wet 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade, *BS* 28 juli 1961, deze werd opgeheven voor het Vlaamse Gewest door het Jachtdecreet van 24 juli 1991. (verder wet 16 juli 1961).

19 Art. 1, lid 1, wet 16 juli 1961.

20 Art. 1, wet 16 juli 1961.

21 Art. 2, wet 16 juli 1961.

22 Art. 3, wet 16 juli 1961.

23 Bijzondere wet 8 augustus 1980 tot hervorming van de Instellingen, *BS*.15 augustus 1980.

federale bevoegdheid een gewestelijke materie. De Gewesten kregen op grond van artikel 6-2, III, 5° BWHI deze bevoegdheid toebedeeld. Dit betekent concreet dat de wetgeving tot en met de uitvaardiging van het Vlaamse Jachtdecreet van 24 juni 1991 gelijk liep voor heel België, Brussel inclusief. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt in deze scriptie buiten beschouwing gelaten. In het Waalse Gewest werd er geen nieuw decreet uitgevaardigd in verband met de jacht, hier wordt nog steeds de wet van 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade gehanteerd.

Het heeft de Vlaamse regering uiteindelijk tot 1991²⁴ gekost om een Jachtdecreet op te stellen dat de wet van 25 februari 1882 grotendeels vervangt. Een deel van de oude jachtwet bleef behouden, namelijk artikel 7 bis van de jachtwet. Het Jachtdecreet van 24 juli 1991 heft de wet van 14 juli 1961 zelfs volledig op.²⁵

Aangezien het Jachtdecreet nog steeds van toepassing is, en we hier dus onze gronden voor de schadevergoeding moeten uithalen, zal dit deel zeer uitgebreid behandeld worden.

I. JACHTRECHT

Bezitter van het jachtrecht

Het jachtrecht zelf ligt bij de eigenaar van de grond. De grondeigenaar kan het jachtrecht zelf uitoefenen, aan derde mondeling toelating geven te jagen op zijn eigendom of zijn jachtrecht verhuren. Dit geeft een persoonlijk recht aan deze derde. De overdracht van het jachtrecht wordt nergens geregeld dus de regels van het gemeen recht zijn van toepassing. Dit heeft als gevolg dat men een overeenkomst kan opstellen met eigen regels.

De mogelijkheid om het jachtrecht zelf uit te oefenen is gekoppeld aan de oppervlakte van het terrein. Men dient een terrein te hebben met een minimum oppervlakte van minimum 40 hectaren om het jachtrecht uit te oefenen. Voor een terrein van minder dan 40 hectaren kan het jachtrecht worden uitbesteed of zelfs verplicht worden opgelegd aan de houder van het jachtverlof van het aanliggende terrein. Ook kunnen eigenaren van aansluitende gronden waarvan de gezamenlijke oppervlakte minder dan 40 hectaren is verzoeken dat de jachtrechthouder van het aangrenzende jachtterrein het jachtrecht uitoefent. Bij gebrek aan een minnelijke schikking tussen de jachtrechthouder en de eigenaar, kan de jachtrechthouder verplicht worden het jachtrecht op de aaneengesloten gronden uit te oefenen.²⁶

Met betrekking tot het jachtverlof is een korte terminologische uitleg nodig. Er is namelijk een onderscheid tussen het jachtverlof en de jachtvergunning. Een verlof is de toelating die een jager in het Vlaamse Gewest kan aanvragen om hier te mogen jagen. Dit jachtverlof wordt meestal gecombineerd met een wapenvergunning. De houder van het verlof kan op eigen initiatief gaan

---

24 Jachtdecreet 24 juli 1991, *BS* 7 september 1991.

25 Art. 43 Jachtdecreet 24 juli 1991, *BS* 7 september 1991.

26 Art. 24 lid 3 Jachtdecreet.

jagen.²⁷ Een jachtvergunning is een persoonlijk document waarmee de houder de toelating heeft om te jagen op uitnodiging van iemand die een jachtverlof heeft. De jachtvergunning is slechts geldig op vijf vooraf bepaalde dagen.²⁸ Het jachtverlof en de jachtvergunning worden afgeleverd door een arrondissementscommissaris van de provincie waar men zijn woonplaats heeft. Indien men niet in Vlaanderen woont, wordt dit afgegeven door een provincie van keuze. Leden van de Koninklijke familie moeten hun aanvraag in Vlaams-Brabant indienen, alsook diplomaten en consulaire ambtenaren.²⁹ Om een jachtverlof aan te vragen moet men minimum 18 jaar zijn. Men moet kunnen aantonen dat men voldoende bekwaam is. Er mogen geen ernstige veroordelingen op de naam van de aanvrager staan, en dit bewijs moet geleverd worden door een uittreksel van het strafregister bij de aanvraag te voegen. De aanvrager moet geslaagd zijn voor het praktische gedeelte van het jachtexamen. Tevens is een verlofhouder, net zoals de vergunninghouder, verplicht om over een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid te beschikken.³⁰ De jachtvergunning is steeds gekoppeld aan een jachtverlof. De aanvrager van de jachtvergunning moet dit jachtverlof voorleggen.³¹

Jachtopeningstijden

Wat betreft de jachtopeningstijden wordt er gekeken naar het Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2013 betreffende de jachtopeningstijden in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 2013 tot en met 30 juni 2018 (verder besluit Jachtopeningstijden).³² Er is een onderscheid gemaakt tussen de gewone jachtopeningstijden en de bijzondere openingstijden.

De gewone openingstijden staan in artikel 3 en zijn voor de everzwijnen: vanaf 1 januari tot en met 14 juli en vanaf 1 augustus tot en met 31 augustus geopend is.

De bijzondere bejaging staat in artikel 7 van het besluit Jachtopeningstijden. Dit artikel bepaalt dat 'ter voorkoming van belangrijke schade en indien het noodzakelijk is voor de veiligheid van het luchtverkeer, en op plaatsen waar geen andere bevredigende oplossing bestaat, er afwijkingen kunnen worden toegestaan op de voorgaande artikelen en er een aanvullende openingstijd kan worden toegekend'. Dit krijgt de benaming "bijzondere bejaging". De originele tekst over de bijzondere bejaging werd door het Grondwettelijk Hof vernietigd omdat er een gebrek was aan een rechtsgrond. De invoering van een nieuw artikel zorgde ervoor dat er wel een rechtsgrond was. De Vlaamse regering heeft het besluit opnieuw uitgevaardigd voor de bijzondere jacht.³³ Sindsdien mag er dus op everzwijnen worden gejaagd van 1 januari tot en met 31 december.

---

27 X, www.natuurenbos.be/beleid=wetgeving/natuurgebruik/jacht/jachtverlof-en-jachtvergunning, 5/12/2015.

28 X, www.natuurenbos.be/beleid=wetgeving/natuurgebruik/jacht/jachtverlof-en-jachtvergunning, 5/12/2015.

29 Art. 3 B.VI.Reg. 25 april 2014 houdende de administratieve organisatie van de jacht in het Vlaamse Gewest; BS 12 juni 2014, (verder Jachtadministratiebesluit).

30 Art. 7 Jachtadministratiebesluit.

31 Art. 12 Jachtadministratiebesluit.

32 B.VI.R. 28 juni 2013 betreffende de jachtopeningstijden in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 2013 tot en met 30 juni 2018, BS 15 oktober 2015.

33 B.VI. R. 9 oktober 2015 tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2013 betreffende de jachtopeningstijden in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 2013 tot en met 30 juni 2018, BS 21 oktober 2015.

II. AFSCHAFFING DUBBELE SCHADEVERGOEDING VOOR KONIJNEN

Een grote verandering in het Jachtdecreet was de opheffing van de dubbele schadevergoeding voor de schade veroorzaakt door konijnen, en dit vanaf 1998. Het Hof heeft geoordeeld dat de dubbele schadevergoeding een schending inhield van artikelen 10 en 11 van de Grondwet.³⁴ Ook wat betreft de termijn voor hoger beroep is er een schending van artikelen 10 en 11 van de Grondwet.³⁵ Het is immers niet correct dat de schade voor konijnen dubbel vergoed moet worden. Terwijl de schade veroorzaakt door een jager (volgens artikel 1382 BW) enkel moet worden vergoed zoals ze zich voordoet.³⁶ Het hof was van oordeel dat de dubbele vergoeding in de wet van 1846 nog begrijpbaar was wegens het verbod op verdelging door de landbouwer zelf en de overvloedige konijnenplaag. Nu is het zo dat door nieuwe verdelgingsmethodes en ziektes de groei van de konijnenvermenigvuldiging een sterke achteruitgang kent, dus is de dubbele vergoeding niet meer te verantwoorden.

III. VERPLICHTINGEN VOOR DE JAGER

Er zijn verplichtingen voor de jager. Zo moet de jager een burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering hebben die ook de jachtschade dekt. Het Jachtadministratiebesluit legt bepaalde voorwaarden op aan deze verzekering. De verzekering dient een dekking te bieden voor minimum €125 000 voor elk verzekerd geval. Er is een uitzondering voor materiële schade, deze dekking mag beperkt zijn tot €12 500. Lichamelijke en materiële schade aan derden die wordt veroorzaakt door en die het gevolg zijn van het dragen en gebruiken van vuurwapens tijdens de jacht en het vervoer van de vuurwapens van en naar de jachtplaats moeten ook gedekt worden.³⁷ Deze verzekering kan door de schadelijder worden aangesproken indien de schade ingevolge de jacht is ontstaan.

Een andere verplichting voor de jachtrechthouder is om het jachtterrein in goede staat terug te geven aan de eigenaar. Dit betekent dat de eigenaar van het jachtrecht moet als een goede huisvader zorgen voor het jachtterrein. Dit wordt door de rechter steeds in concreto beoordeeld.

De jager moet een vergunning hebben,³⁸ om met een geweer te jagen moet er een aaneengesloten jachtgebied zijn van minimum 40 hectaren. Het soort geweer (kaliber) wordt bepaald in het besluit Jachtvoorwaarden van 25 april 2014.³⁹ Er mag niet binnen een straal van 150 meter van een woongebied met een geweer gejaagd worden. Indien men echter met de rug naar de huizen gaat staan, mag men zich dichterbij de huizen bevinden.

Om het jachtrecht te mogen uitoefenen, moet de jager een afschotplan ter goedkeuring voorleggen. Dit dient jaarlijks te worden aangevraagd bij de Vlaamse Executieve.⁴⁰ In dit

---

34 Arbitragehof 21 januari 1998, nr. 5/98 en Arbitragehof 20 mei 1998, nr. 53/98.

35 Arbitragehof 16 oktober 2001, nr. 125/2001.

36 Arbitragehof 20 mei 1998, nr. 53/98; Arbitragehof 21 januari 1998 nr. 5/98.

37 Art. 18 en 19 Jachtadministratiebesluit.

38 Art. 7 Jachtdecreet.

39 Art. 8 Jachtdecreet.

40 Art. 5 Jachtdecreet.

afschotplan wordt onder andere het aantal dieren dat mag worden afgeschoten bepaald, opgedeeld per leeftijdscategorie. Dit afschotplan is nieuw sinds het Jachtdecreet. Omtrent dit afschotplan kunnen zich er verschillende problemen voordoen. Deze worden verder uitgelegd in deel IV Wat gedaan bij schade? De overheid.

IV. WAT GEDAAN BIJ SCHADE?

Art 24 en 25 van het Jachtdecreet regelt de wildschade. Onder de wildschade wordt gerekend: de volledige schade veroorzaakt door wild dat benoemd is in artikel 3 van het Jachtdecreet.

Art. 24 lid 2 Jachtdecreet

Onder wildschade wordt verstaan: de volledige schade veroorzaakt door dieren die behoren tot de in artikel 3 bedoelde soorten.

...

Art. 3 Jachtdecreet

Dit decreet verstaat onder wild alle dieren die behoren tot de in dit artikel bepaalde soorten.

Het wild wordt in de volgende categorieën gerangschikt:

*a) Grof wild: edelherten (*Cervus elaphus*), reeën (*Capreolus capreolus*), damherten (*Dama dama*), moeflons (*Ovis musimon*), wilde zwijnen (*Sus scrofa*);*

b)...

Art. 25 Jachtdecreet

[§ 1 De belangrijke wildschade wordt, in die mate dat de schade redelijkerwijze niet kon worden voorkomen, vergoed door het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur in elk van de volgende gevallen:

1° *indien de schade veroorzaakt is door wild waarop de jacht het gehele voorbije jaar niet geopend was en waarvan ook de bestrijding niet werd toegelaten, telkens op de percelen waar de schade geleden is;*

2° *indien de schade veroorzaakt is door wild afkomstig uit een bos- of natuurreserveaat of [een door de Vlaamse overheid of een erkende terreinbeherende vereniging om natuurbehoudsredenen beheerd gebied], waarin de jacht op dat wild het gehele voorbije jaar niet geopend was en ook de bestrijding van dat wild niet werd toegelaten*

§2...

De persoon die de schadevergoeding kan vorderen is de schadelijder. De schadelijder is iedereen die schade geleden heeft door de wilde dieren en de jacht erop. Dit kan een grondeigenaar zijn of een ieder die een zakelijk recht heeft op de grond, dan wel sommige persoonlijke rechten zoals huur. Het is de schadelijder die de vordering zal instellen bij de bevoegde rechtbank.

De schadelijder kan verschillende personen of instanties aanspreken, deze zijn de volgende: de jager, de grondeigenaar, de grondgebruiker, de overheid en het Mina-fonds. Wel is het zo dat

indien de schadelijder zelf een bepaalde fout heeft gemaakt, deze schadelijder zelf verantwoordelijk gehouden kan worden voor een deel of voor de gehele schade.

Al de mogelijke aansprakelijke zullen nu worden opgesomd met de mogelijke aansprakelijkheidsgronden per aansprakelijke, beginnende met de meest voor de hand liggende, nl. de jager.

De jager

Contractuele aansprakelijkheid

In sommige schadegevallen staan de schadeleider en de schadeverwekker in contractueel verband met elkaar. Dit kan het geval zijn als de grondeigenaar zijn jachtrecht heeft verkocht of verhuurd aan een jager. Indien er bepaalde afspraken zijn gemaakt in het contract over bijvoorbeeld het aantal dieren dat er geschoten moet worden of er is een beding over de schade, kan de contracterende schadelijdende partij hierop beroep doen.

Indien de schadelijder zich wil beroepen op de contractuele aansprakelijkheid moet er sprake zijn van een geldig tot stand gekomen contract. Er moet dus een geldige toestemming zijn, een overeenkomst tussen de aansprakelijke en de benadeelde, de schade moet voortvloeien uit een contractuele wanprestatie.

Deze grond staat als eerste opgesomd omdat de bewijslast veel makkelijker is dan bij de andere gronden. Indien er een contract bestaat tussen de schadelijder en de jager is de contractuele aansprakelijkheid de meest vanzelfsprekende methode om de schade vergoed te zien. De schadelijder moet bewijs leveren van de niet-uitvoering van het contract. In de meeste gevallen in de praktijk zijn er echter geen contracten tussen de benadeelde en de veroorzakende partij. Deze aansprakelijkheidsgrond zal dan ook enkel kunnen worden ingeroepen in het geval dat de schade zich tussen de contracterende partijen voordoet.

Art. 1382 BW

Art. 1382 BW:

Ieder is aansprakelijk niet alleen voor de schade welke hij door zijn daad, maar ook voor die welke hij door zijn nalatigheid of door zijn onvoorzichtigheid heeft veroorzaakt.

In dit artikel is er sprake van drie elementen waaraan voldaan moeten worden om een vergoeding van de schade te krijgen. Zo moet er een fout zijn, schade en een oorzakelijk verband tussen beide.

Fout

Met betrekking tot het foutbegrip is er een subjectief en een objectief criterium. Het subjectief criterium kan heel kort worden uitgelegd als zijnde dat de foutieve gedraging toerekenbaar moet

zijn aan de dader. Hij mag geen infantes zijn.⁴¹ Deze toerekenbaarheid geldt zowel voor de schending van de algemene zorgvuldigheidsnorm als voor de schending van een rechtsregel.⁴²

Het objectieve criterium betreft de fout zelf. Enerzijds kan de fout bestaan uit een schending van de algemene zorgvuldigheidsnorm (bonus pater familias) en anderzijds kan het een schending zijn van een gebod of verbod. De pater familias is een abstract criterium, dit criterium bepaalt hoe een zorgvuldig en vooruitziend persoon zich in dezelfde omstandigheden zou gedragen. De zorgvuldigheid betekent dat men door het nemen van de gepaste voorzorgmaatregelen tracht de nadelige gevolgen van zijn gedrag te voorkomen. De vooruitzienbaarheid houdt in dat men in alle redelijkheid probeert om de gevolgen van zijn handelen of nalaten in te beelden.⁴³ Aangezien dit een abstract criterium is, zal de rechter dit altijd op redelijke wijze invullen. De rechter kan niet uitgaan van een supermens die alles op voorhand weet. De concrete omstandigheden worden bij de beoordeling in rekening gebracht. Zo zal men kijken naar de tijd, de omgeving, ... De interne kenmerken, zoals de leeftijd van de dader, de intelligentie, het geslacht en degelijke worden niet in rekening gebracht. Al lijkt het Hof Van Cassatie het gebruik van de interne omstandigheden de laatste tijd te dulden.⁴⁴

Het feit dat de schade voorzienbaar moet zijn, is ook van belang bij de beoordeling van de aansprakelijkheid. Het moet gaan om een redelijke voorzienbaarheid. Deze gaat niet zover dat men de volledige schade moet kunnen voorzien.

Indien het echter niet de algemene zorgvuldigheid is die werd geschonden, maar een wetsbepaling, zegt het Hof van Cassatie dat elke overtreding van een regel een schending uitmaakt.⁴⁵ Er moet dan niet gekeken worden naar de voorzienbaarheid of de zorgvuldigheid. De schending moet wetens en willens gebeuren. De bewijslast ligt bij de schadeverwekker. Hij moet aantonen dat hij niet op de hoogte kon of behoorde te zijn van de geschonden regel. De dader kan ook bewijzen dat hij zijn gedrag niet kon vermijden en dat zijn gedrag hem dus niet kan worden toegerekend. Het Hof van Cassatie bepaalt in zijn arrest van 3 oktober 1994 dat elke schending van een wets- of verorderingsbepaling op zichzelf een fout uitmaakt die leidt tot aansprakelijkheid van de dader.⁴⁶

Een praktisch voorbeeld van een schending van een wetsbepaling kan bijvoorbeeld zijn: tijdens de jacht op everzwijnen schiet een jager met zijn wapen binnen een straal van 150 meter van woonhuizen, zonder dat hij met zijn rug naar de huizen staat. Dit is een schending van artikel 8 §1 van het Jachtdecreet. De jager zal zeer moeilijk kunnen bewijzen dat hij niet op de hoogte was of behoorde te zijn, aangezien hij een examen moet afleggen tot het behalen van een jachtvergunning. Moest het nu echter zo zijn dat de jager zich binnen een straal van 150 meter van huizen bevindt en dat de everzwijnen een aanval inzetten komende uit de richting van de huizen,

---

41 Dit is een kind dat het oordeel des onderscheid nog niet heeft bereikt, ook geestesgestoorden vallen hieronder. Geestesgestoorden zijn immers niet verantwoordelijk voor hun daden.

42 VANSWEEVELT, T. en WEYTS, B., *Handboek buitencontractuele aansprakelijkheid*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 147 en verder.

43 VANSWEEVELT, T. en WEYTS, B., *Handboek buitencontractuele aansprakelijkheid*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 127.

44 VANSWEEVELT, T. en WEYTS, B., *Handboek buitencontractuele aansprakelijkheid*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 133.

45 Cass. 3 oktober 1994, *Arr. Cass.* 1994, 807, *JT* 1995, 26.

46 VANSWEEVELT, T. en WEYTS, B., *Handboek buitencontractuele aansprakelijkheid*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 138.

kan de jager wel aantonen dat hij moest handelen en dat hij in de onmogelijkheid verkeerde om zich eerst tot buiten een cirkel van 150 meter te plaatsen alvorens te schieten.

Schade

Het begrip 'schade' wordt door de wetgever niet gedefinieerd. Men heeft schade in elk geval als de toestand minder gunstig is na het schadegeval dan ervoor.⁴⁷ Het moet gaan over een zekere schade, dit wil zeggen dat het moest vaststaan dat er schade is. Het kan gaan om persoonlijke schade, men moet immers om een vordering in te stellen bij de rechtbank een belang kunnen aantonen.⁴⁸ Het gaat dus niet om de schade die geleden wordt door een derde. Wel kan men vorderen voor de schade van zijn kinderen. De schade kan personen- of zaakschade zijn, morele en materiële schade, verleden of toekomstige schade, rechtstreekse schade en schade door weerkaatsing (je hebt een belang bij het behoud van een persoon of het persoonlijk vermogen van het onmiddellijk getroffen slachtoffer).⁴⁹ De schadevergoeding omvat de gehele schade, dus ook de schade die men lijdt door het instellen van de vordering (zoals eventuele gerechtskosten,...)

Oorzakelijk verband

Wat het oorzakelijk verband betreft, kan er kort gezegd worden dat de schade zonder de fout niet zou zijn voorgevallen. Er moet gekeken worden welke de feitelijke oorzaken waren van het schadegeval. Met andere woorden, zou zonder dat bepaald feit of dat gedrag de schade zich ook hebben voorgedaan?⁵⁰ Dit kan aan de hand van de *conditio sine qua non*-test: is het feit of de gedraging noodzakelijk geweest voor de schade? Als dit niet zo is, kan de aangesprokene niet aansprakelijk worden gesteld voor de schade.⁵¹ Het is aan de schadelijder om aan te tonen dat de schuld van de jager om het even welke wijze heeft bijgedragen tot de schade.⁵²

De meeste auteurs zijn het er over eens dat de jacht een middelenverbintenis is en geen resultaatsverbintenis. Dit vereist dan dat de jager al de middelen moet aanwenden om een zo goed mogelijk resultaat te behalen. Er is echter geen verplichting om een bepaald resultaat te behalen. De jager kan dus niet aansprakelijk gesteld worden voor het feit dat hij te weinig dieren geschoten heeft. Indien de schadelijder echter kan aantonen dat de jachtrechthouder niet al de middelen heeft aangewend die wensbaar zijn, kan de schadelijder deze wel aansprakelijk stellen. Vaak wordt de schade dan gedeeld over de verschillende aansprakelijken.

---

47 VANSWEEVELT, T. en WEYTS, B., *Handboek buitencontractuele aansprakelijkheid*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 633.

48 Art. 17 Ger.W.

49 VANSWEEVELT, T. en WEYTS, B., *Handboek buitencontractuele aansprakelijkheid*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 653 en verder.

50 VANSWEEVELT, T. en WEYTS, B., *Handboek buitencontractuele aansprakelijkheid*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 764.

51 VANSWEEVELT, T. en WEYTS, B., *Handboek buitencontractuele aansprakelijkheid*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 764.

52 DE BOUVRIE, T., *Jacht in Vlaanderen*, HEULE, INNI publishers, 2014, 51.

De grondeigenaar en grondgebruiker

De grondeigenaar en grondgebruiker worden hier samen uitgelegd omdat hun aansprakelijkheidsgrond gelijklopend is. Zij kunnen echter niet gelijktijdig worden aangesproken, omdat indien de grondeigenaar zijn grond heeft verhuurd dan wel verpacht, of op andere wijze heeft bezwaard, dient men de grondgebruiker aan te spreken en niet de grondeigenaar zelf.

Art. 1382 BW

De grondeigenaar is aansprakelijk als hij het wild niet onder controle houdt. Dit is een weerlegbaar vermoeden.⁵³ De schadelijder moet het bewijs leveren van fout in hoofde van de jachtrechthouder.⁵⁴ Het Hof van Cassatie benadrukt in het arrest dat een loutere aanwezigheid van schade niet voldoende. De grondeigenaar is aanspreekbaar voor het feit dat hij geen voorzorgen heeft genomen om het aantal dieren in te perken

De bestanddelen van art. 1382 BW werden reeds uitvoerig uitgelegd.

Specifiek voor de grondeigenaar geldt dat het Vlaamse Gewest ook maatregelen heeft voorgesteld om het aantal schadegevallen te beperken. Zo is het aanbrengen van een schrikdraad een middel om wilde dieren af te schrikken. Hier vallen echter heel dure methodes onder die niet voldoende werken tegen everzwijnen. De verschillende voorgestelde maatregelen die men kan nemen zijn te raadplegen in het boekje "Natuur als goede buur". Dat werd uitgegeven door het Agentschap Natuur en Bos en dat online te raadplegen is.⁵⁵ Indien de schadeverwekkende eigenaar voldoende maatregelen heeft genomen om de schade in te perken, kan deze zijn schuld weerleggen.

Art. 544 BW: Burenhinder

Art. 544 BW:

"Eigendom is het recht om op de meest volstreekte wijze van een zaak het genot te hebben en daarover te beschikken, mits men er geen gebruik van maakt dat strijdig is met de wetten of met de verordeningen."

De leer van de burenhinder bestaat erin dat elke eigenaar het recht heeft op een rustig genot van zijn eigendom. Op zijn eigendom mag een eigenaar in principe doen en laten wat hij zelf wil. Dit recht is echter ook het recht van zijn burenen. Het is echter mogelijk dat men in de uitoefening van

---

53 DEKKER, R., *Handboek van het Burgerlijk Rechten, deel III*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 172

54 Cass. 20 september 2004, ACC.04.0130.F/2.

55

http://www.natuuralsgoedebruur.be/~media/Files/Themas/Soortenbescherming/Overlast_schade/natuur%20als%20goede%20buur/handboek%20ANB%20goede%20buur%20lr.pdf.

zijn rechten zijn buren hindert. Echter is het storen van het genot door bovenmatige hinder ook een miskenning van het recht van een andere eigenaar.⁵⁶

Over de hinder zelf kan worden gezegd dat er twee voorwaarden zijn. Er moet sprake zijn van hinder en deze hinder moet bovenmatig zijn. De gewone last die eigen is aan buurschap, is niet voldoende om via burenhinder de schade te verhalen. Men moet normale hinder van zijn buren kunnen verdragen. Indien de buur dus geen fout begaat, maar er enkel een verzuim is van de eigenaar moet er dus sprake zijn van een overmatige hinder om dit artikel als rechtsgrond te gebruiken. In de rechtspraak werd er vermeld dat men, in geval van konijnen, een bepaald aantal dieren moet verdragen.⁵⁷ Dit omdat een bepaald aantal dieren gezien kan worden als zijnde een normaal aantal. Is het aantal dieren echter veel groter dan normaal kan worden aanzien, kan men zich richten tot zijn buur voor het verhalen van de schade. De rechter kijkt hier ook naar de locatie van de grond: in een bosrijk of landelijk gebied moet er andere hinder worden verdragen dan in een residentiële wijk.

In geval van burenhinder kan de schadelijdende eigenaar een vordering instellen tegen de schadeverwekkende eigenaar. In geval van burenhinder moet het woord eigenaar ruim worden geïnterpreteerd.⁵⁸ Het gaat eigenlijk over een verbroken evenwicht tussen de titularissen van een van de attributen van het eigendomsrecht. Dit kan dus ook een gebruiks- of genotsrecht zijn.⁵⁹ Het dient in geval van burenhinder dus niet te gaan over de eigenaar van de grond, maar de eigenaar van een attribuut van het eigendomsrecht. Het is dus ook mogelijk om een erfpachter, huurder,... aan te spreken voor het veroorzaken van burenhinder. Er wordt sinds het arrest van 10 januari 1974 dan ook verwezen naar een beletsel van het evenwicht tussen de rechten van genot, en niet meer naar herstel van het evenwicht tussen eigendomsrechten.⁶⁰

De hinder moet zijn veroorzaakt door een daad, een verzuim of enige gedraging van een persoon.⁶¹ Er moet dus geen echte foutieve handeling zijn, ook het louter niet handelen volstaat. Het Hof van Cassatie bepaalt in zijn arrest van 14 december 1995 dat er sprake is van compensatie in geval van burenhinder en niet van een volledige schadevergoeding.⁶² De burenhinder moet kunnen worden aangerekend aan de gedraging van de buur. Er moet een zekere handeling zijn waar men gebruik maakt van zijn eigendomsrecht of van het attribuut van dit recht.⁶³ De vaststelling dat er een overmatige hinder afkomstig is van een naburig erf, is onvoldoende volgens het Hof in het arrest van 3 april 1998. Het Hof bevestigt deze stelling in het arrest van 12 maart 1999. Het loutere feit dat er overlast is, is dus geen grond voor compensatie op grond van art. 544

---

56 STIJNS, S. en VUYE, H., *Beginselen van Belgisch Privaatrecht, V zakenrecht, Boek IV, Burenhinder*, Antwerpen, Kluwer, 2000, p.99.

57 Vred. Sint-Truiden 25 maart 1997, *AJT* 1997-98, 452; Antwerpen, 14 mei 2001, *RW* 2004-2005, nr. 6, 9 oktober 2004.

58 STIJNS, S. en VUYE, H., *Beginselen van Belgisch Privaatrecht, V zakenrecht, Boek IV, Burenhinder*, Antwerpen, Kluwer, 2000, p.251.

59 Cass. 10 jan. 1974.

60 STIJNS, S. en VUYE, H., *Beginselen van Belgisch Privaatrecht, V zakenrecht, Boek IV, Burenhinder*, Antwerpen, Kluwer, 2000, 204.

61 STIJNS, S. en VUYE, H., *Beginselen van Belgisch Privaatrecht, V zakenrecht, Boek IV, Burenhinder*, Antwerpen, Kluwer, 2000, p.258.; Cass. 17 nov. 1995, *JLMB*, 1997, 274.

62 Cass. 14 dec.1995, *Pas*. 1995.

63 Cass. 3 april 1998, *TBBR.*, 1998, 140.

BW.⁶⁴ Het moet bewezen zijn dat dit te wijten is aan een handelen of niet handelen van de eigenaar/gebruiker van de grond. In geval van schade door everzwijnen en de schade door de jacht erop, kan dus de eigenaar of gebruiker van een bos aansprakelijk worden gesteld voor het niet verdelgen of inperken van de everzwijnen. In een vonnis van het vredegerecht van Sint-Truiden ging het over de schade veroorzaakt door konijnen. De jachtrechthouder had verzuimd zijn jachtrecht uit te oefenen. Door het niet uitoefenen van het jachtrecht was er een veel te grote populatie konijnen aanwezig in het aanpalende bos. De rechter bepaalde dat een zeker aantal konijnen normaal was, maar door het niet uitoefenen van het jachtrecht was het aantal konijnen buitenproportioneel.⁶⁵ Dit kan mutatis mutandis worden toegepast op de jacht op everzwijnen.

Wat betreft de ligging van de gronden, moet er geen materieel contact zijn tussen de gronden in kwestie.⁶⁶ Net zoals het begrip eigenaar, moet het begrip nabuurschap ruim worden geïnterpreteerd. Het is dus voldoende dat een handeling of verzuim van handeling van een erf impact heeft op het andere erf, zonder dat ze tegen elkaar liggen.⁶⁷ Als er dus bijvoorbeeld everzwijnen in Zonhoven voor overlast zorgen, is het mogelijk dat men Domein Bokrijk kan aanspreken indien hier een gebrek aan bejaging zou zijn.

Met betrekking tot de schade veroorzaakt door everzwijnen, kan er dus perfect op de leer van burenhinder worden teruggevallen. Het louter niet onder controle houden van de populatie van everzwijnen op zijn terrein is een verzuim van het uitoefenen van zijn rechten. Dit zien we ook terug in rechtspraak in verband met dit onderwerp.⁶⁸

Art. 1385 BW

Menig lezer zou zich misschien willen beroepen op artikel 1385 BW, namelijk de aansprakelijkheid voor dieren.

Art. 1385 BW:

"De eigenaar van een dier, of, terwijl hij het in gebruik heeft, degene die zich ervan bedient, is aansprakelijk voor de schade die door het dier is veroorzaakt, hetzij het onder zijn bewaring stond, dan wel verdwald of ontsnapt was".

Dit artikel vindt zijn oorsprong in het feit dat men niet enkel aansprakelijk is voor de schade veroorzaakt door zijn eigen fout (art. 1382 BW), maar ook voor de schade die werd veroorzaakt door de zaken die men onder zicht heeft.⁶⁹

---

64 Cass. 12 maart 1999, *TBBR*, 1999, 647.

65 Vred. Sint-Truiden 25 maart 1997, *AJT*, 1997-98, 452; Antwerpen, 14 mei 2001, *RW* 2004-2005, nr. 6.

66 STIJNS, S. en VUYE, H., *Beginnelsen van Belgisch Privaatrecht, V zakenrecht, Boek IV, Burenhinder*, Kluwer, Antwerpen, 2000, 273.

67 infra.

68 infra

69 VANSWEEVELT, T. en WEYTS, B., *Handboek buitencontractuele aansprakelijkheid*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 553.

Er zijn vier voorwaarden te vervullen om dit artikel te kunnen gebruiken als rechtsgrond voor het instellen van een vordering voor schadevergoeding.

- er moet sprake zijn van een dier
- schade aan een derde
- er moet een causaal verband zijn tussen het gedrag van het dier en de schade
- de aangesprokene moet de eigenaar of bewaarder van het dier zijn

De schade en het oorzakelijk verband verschilt niet echt van deze van art. 1382 BW en zal hier dus niet herhaald worden.

Betreffende het dier moet er niet gekeken worden of het over wilde of tamme dieren gaat. De rechtspraak is rijk aan voorbeelden. Zo werd art.1385 BW reeds toegepast op schade veroorzaakt door een hond, een kat, een kip, een paard, een koe, een ram, een papagaai, een duif, een bij, een tijger,...⁷⁰

Er moet echter een nuance worden gemaakt wat betreft de wilde dieren. Want een andere voorwaarde is dat het dier onder toezicht moet staan van een eigenaar of een bewaarder. Dus een wild dier dat onder toezicht staat van de eigenaar of de gebruiker staat, valt onder dit artikel.⁷¹ Dit kan een huisdier zijn, een gekweekt dier of een wild dier dat zich binnen een omheining bevindt⁷² Zowel de eigenaar als de niet-eigenaar kunnen verantwoordelijk gesteld worden wanneer het dier onder diens toezicht stond en hieraan ontsnapt is.⁷³ Het is belangrijk dat er een meesterschap was over het dier, dit betekent dat zonder inmenging van de eigenaar het dier onder het gezag stond van de bewaarder. Ook het Hof van Cassatie heeft een omschrijving van de term "bewaarder van een dier" gegeven: bewaarder van een dier is hij die het dier kan leiden en toezicht erover kan uitoefenen, zonder inmenging van de eigenaar.⁷⁴

Het is dus perfect mogelijk dat wilde everzwijnen onder dit artikel kunnen vallen, indien ze een eigenaar of een bewaarder hebben. In de meeste gevallen is het wild dat in de natuur rondloopt echter een *res nullius* (een dier zonder bewaarder of eigenaar). Zij kunnen dus niet onder dit artikel geplaatst worden. Dit werd menigmaal door de rechtspraak beoordeeld. Wilde dieren, zoals een groep everzwijnen zullen dan ook zelden kunnen worden gezien als dieren die onder het toezicht van een persoon vallen.

Dit zorgt ervoor dat de mogelijkheid om zich te beroepen op artikel 1385 BW quasi nihil is. Bij het schrijven van deze scriptie werd geen rechtspraak gevonden waar deze grond wel werd aanvaard. Men zal zich dus niet op artikel 1385 BW kunnen beroepen voor het verhaal van de schade veroorzaakt door everzwijnen en de jacht erop.

---

70 VANSWEEVELT, T. en WEYTS, B., *Handboek buitencontractuele aansprakelijkheid*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 555.

71 DEKKER, R., *Handboek van het Burgerlijk Rechten, deel III*, Antwerpen, Intersentia, 2005, 170.

72 *infra*.

73 VAN GERVEN, W. en COVEMAEEKERS, S. *Verbintenissenrecht*, Leuven, Acco, 2010, 405.

74 Cass. 19 januari 1996, Arr. Cass. 1996, 78.

De overheid

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de overheid als grondeigenaar of grondgebruiker, waarvoor het voorgaande deel van toepassing is, dan wel de overheid als openbare dienst, zoals hieronder uitgelegd wordt.

Art.1382 BW (fout)

De overheid kan aansprakelijk worden gesteld in zijn hoedanigheid als grondeigenaar of uitbater. De inhoud van art. 1382 BW is reeds uitvoerig behandeld.

Art.544 BW (burenhinder)

De regels in verband met burenhinder zijn reeds uitgelegd en kunnen hier op dezelfde wijze worden toegepast.

Het feit dat een grond of een bos eigendom is van de overheid doet geen afbreuk aan de mogelijkheid om art. 544 BW in te roepen. De rechter houdt in zijn beoordeling rekening met het feit dat particulieren een zekere last van het openbaar belang moet dulden.⁷⁵ Een particulier kan zijn vordering tegen de overheid dus laten steunen op art. 544 BW.⁷⁶ De rechter dient steeds na te gaan of de hinder geen hinder is die burger moet dragen in algemeen belang.

Art. 1384 BW (als aansteller voor de ambtenaar)

Zoals reeds vermeld moet de jager een afschotplan aanvragen bij de overheid.⁷⁷ In dit afschotplan staan het aantal dieren dat de jager mag afschieten gedurende een bepaalde periode. Het afschotplan is voor enkele dieren verplicht, zoals voor grof wild.⁷⁸

Indien er een fout wordt gemaakt door de ambtenaar in het aantal toe te kennen dieren, kan de overheid aansprakelijk worden gehouden voor (een deel) van de schade.

DE RADZITZKY D'OSTROWICK ⁷⁹ heeft een uitgebreid artikel geschreven met de verschillende hypothesen die mogelijk zijn in geval er fouten gemaakt zijn in het aanvragen of toekennen van het afschotplan. de verschillende hypothesen zijn hieronder in schemavorm gezet om duidelijker te zijn voor de lezer.

---

75 Cass. 23 mei 1991, *Pas.* 1991, I, 509.

76 STIJNS, S. en VUYE, H., *Beginnelsen van Belgisch Privaatrecht, V zakenrecht, Boek IV, Burenhinder*, Kluwer, Antwerpen, 2000, 210.

77 Zie p 21.

78 Art. 5 Jachtdecreet.

79 DE RADZITZKY D'OSTROWICK, H., *Afschotplannen en wildschade in het Vlaamse Gewest*, T. Vred. 1993, 214-217.

Heeft de jager gevraagd om een voldoende maximum aantal dieren te mogen schieten?

JA, de jager vroeg een voldoende aantal dieren aan. In dit geval moet er de vraag worden gesteld of de ambtenaar het aantal aangevraagde dieren heeft toegestaan?

- JA. Heeft de jager genoeg geschoten?
  - *Ja*: het gemeen recht voor schade is van toepassing aangezien de jager geschoten heeft wat er gepland was.
  - *Nee*: De jager heeft niet het maximum aantal dieren geschoten dat toegestaan was: het kan fout een zijn als er manifest te weinig dieren geschoten werden
  - Nee: De jager heeft niet het minimum aantal dieren geschoten dat toegelaten was: dit kan een fout zijn die zijn verantwoordelijkheid in het gedrang kan brengen (behalve overmacht of toeval)
- NEE, maar aantal dieren werd verkleind door de vergunningverlener > Dan stelt zich de vraag of de jager voldoende dieren heeft geschoten zoals werd toegestaan door de ambtenaar?
  - *Ja*: geen fout door de jager, maar wel fout van degene die het onvoldoende grote plan heeft goedgekeurd
  - *Nee*: de jager heeft niet het maximum aantal dieren afgeschoten: er is een fout gemaakt bij het afschieten. Hij heeft manifest te weinig dieren (behalve bij toeval of overmacht).
  - *Nee*: De jager heeft niet het minimum aantal dieren afgeschoten dat was toegestaan: waarschijnlijk werd er een fout gemaakt die zijn aansprakelijkheid in het gedrang kan brengen (behalve bij overmacht of toeval)

NEE, indien de jager een aanvraag deed voor te weinig dieren, dan moet de vraag worden gesteld of het te kleine aantal dieren hem werd toegestaan?

- *Ja*: de jager heeft waarschijnlijk een fout gemaakt die zijn aansprakelijkheid min of meer in gedrang kan brengen, afhankelijk of hij beduidend veel dieren te weinig heeft aangevraagd.
- *Nee*: er kunnen meerdere fouten begaan zijn, de aansprakelijkheid wordt verdeeld onder de jager en de vergunningverlenende overheid.

De grondgebruiker zelf⁸⁰

Een andere mogelijke piste is dat de grondgebruiker zelf aansprakelijk is voor de schade toegebracht aan zijn eigen goederen. De grondgebruiker heeft immers het recht om het wild op zijn grond in te perken, niet direct om zelf te gaan jagen (aangezien hier 40 hectaren grond voor nodig is), maar men kan wel de populatie onder bedwang houden door andere middelen. Ook kan de grondgebruiker zijn grond of gewassen preventief beschermen met bijvoorbeeld het aanbrengen van een omheining rond jonge gewassen, ...

---

80 DE BOUVRIE, T., *Jacht in Vlaanderen*, HEULE, INNI publishers, 2014, 52.

Deze aansprakelijkheid kan natuurlijk samen lopen met andere aansprakelijkheden. Stel dat de jachtrechthouder wordt aangesproken voor schade, en hij merkt dat de grondeigenaar zelf geen enkele voorzorgsmaatregel genomen heeft, dan kan de jachtrechthouder zich (deels) van zijn schuld onttrekken door te bewijzen dat de grondeigenaar zelf ook (mede-) aansprakelijk is. Vaak zal de schadevergoeding dan gedeeld moeten worden door de verschillende aansprakelijke. Hiervan zijn in de rechtspraak verschillende voorbeelden te vinden.⁸¹

De maatregelen waarover gesproken wordt, zijn onder andere deze die in het boekje 'Natuur als goede buur' staan.⁸²

Het Mina-fonds

Een nieuwe ontwikkeling in het Jachtdecreet is dat er bepaalde schade verhaald kan worden op het Mina-fonds. De officiële naam van het Mina-fonds luidt: het Fonds voor Preventie en Sanering inzake leefmilieu en natuur opgericht bij decreet van 23 januari 1991.⁸³

Het Mina-fonds wordt deels gestijfd met de ontvangsten gehaald uit de verpachting van de jacht- en visrechten, toegestaan op openbare of privé domeinen. Ook de ontvangsten die verkregen worden voor de afgifte van jachtverloven en -vergunningen worden gebruikt om het Mina-fonds te bekostigen.⁸⁴ Het Mina-fonds financiert de vergoeding van wildschade in de gevallen van artikel 25 van het Jachtdecreet.⁸⁵

Het Mina-fonds is een fonds dat de schade vergoedt die veroorzaakt wordt door verschillende oorzaken, waaronder schade veroorzaakt door diersoorten die beschermd zijn krachtens art. 51 van het decreet van 23 januari 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu.⁸⁶ Artikel 51 decreet Natuurbehoud bepaalt dat de bescherming op soortbescherming op verschillende zaken betrekking kunnen hebben. Bijvoorbeeld: ontwikkelingsvormen van organismen, een verbod op het opzettelijk vernielen en rapen van eieren, verbod op jacht van bepaalde diersoorten,...⁸⁷ Ook schade veroorzaakt door wild uit bossen van de Vlaamse overheid waar een jaar voorafgaand aan de schade niet gejaagd werd of de bestrijding van het wild niet was toegelaten, kan door het Mina-fonds worden vergoed. Hier zijn echter wel strenge voorwaarden aan verbonden.

Er zijn procedurele verplichtingen. De schadelijder moet de aanvraag indienen binnen de 12 dagen na het ontdekken van de schade bij het Agentschap voor Natuur en Bos (hierna ANB).⁸⁸ De

---

81 DE BOUVRIE, T., *Jacht in Vlaanderen*, HEULE, INNI publishers 2014, p.52.

82

http://www.natuuralsgoede buur.be/~media/Files/Themas/Soortenbescherming/Overlast_schade/natuur%20als%20goede%20buur/handboek%20ANB%20goede%20buur%20lr.pdf

83 Decreet 23 januari 1991 tot oprichting van het fonds voor preventie en sanering inzake leefmilieu en natuur als gewestdienst met afzonderlijk beheer, BS 2 februari 1991.

84 Art.3, 2° en 3° decreet van 23 januari 1991 tot oprichting van het fonds voor de preventie en sanering inzake leefmilieu en natuur als gewestdienst met afzonderlijk beheer.

85 Art.4 decreet van 23 januari 1991 tot oprichting van het fonds voor de preventie en sanering inzake leefmilieu en natuur als gewestdienst met afzonderlijk beheer.

86 Decreet 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, BS 10 januari 1998 (verder decreet Natuurbehoud).

87 Art. 50 decreet Natuurbehoud.

88 Art.3§1 B.VI.R. van 3 juli 2009 betreffende de vergoeding van wildschade of van schade door beschermde soorten en tot wijziging van hoofdstuk IV van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998 tot

schadelijder moet op aanvraag van het ANB bewijzen voorleggen van de schade. Het ANB laat weten of het formulier correct is ingevuld. Is dit niet het geval dan heeft de schadelijder 10 dagen om aanvullingen en correcties te doen. Indien de formulieren niet op tijd of niet correct zijn ingevuld dan komt men niet meer in aanmerking voor een schadevergoeding.⁸⁹

Een ambtenaar zal een plaatsbezoek afleggen om te oordelen of de schade werd aangericht door wild of door een beschermde diersoort. Dit kan hij doen door het onderzoeken van de aanwezige sporen, visuele waarnemingen tijdens het plaatsbezoek of van wetenschappelijk verkregen informatie betreffende het voorkomen van de soort in de omgeving in die periode van het jaar.⁹⁰ De schadelijder (of zijn gevolmachtigde) dient steeds aanwezig te zijn bij het plaatsbezoek. De ambtenaar gaat ook na of de nodige maatregelen genomen zijn om de wildschade tegen te gaan. De ambtenaar moet een afweging maken van de feitelijke of de vermoedelijke kosten van de maatregelen die naar redelijkheid en billijkheid genomen konden worden. Hiertoe heeft de Minister een code van goede praktijk opgesteld. Deze is door het ANB uitgewerkt in een boekje met de mogelijke preventieve maatregelen per soort wild en de geraamde kosten ervan.⁹¹ De ambtenaar neemt een beslissing na dit plaatsbezoek en na het inwinnen van het advies van een of meerdere ambtenaren van de Vlaamse Regering.

Indien de schade niet direct begroot kan worden, bijvoorbeeld omdat de gewassen nog niet oogstrijp zijn, kan de ambtenaar een tweede plaatsbezoek afleggen en een oordeel vellen over de schade. Indien nodig kan de ambtenaar kijken naar een andere plaats die als referentie dient voor een 'normale' oogst.⁹²

De Vlaamse Regering neemt een beslissing over de aanvraag en heeft in art. 12 Soortenschadebesluit bepaald hoe de schade begroot dient te worden, al naargelang waar de schade aan veroorzaakt is. Indien aan al de voorwaarden van §1 zijn voldaan en de aanvraag is tijdig ingediend, wordt een bedrag voor schadevergoeding vastgesteld. Er is steeds beroep mogelijk bij de Minister. De beroepsprocedure staat uitgewerkt vanaf art. 14 Soortenschadebesluit.

De uitbetaling van de schadevergoeding gebeurt binnen de twee maanden na de beslissing en binnen de perken van de beschikbare kredieten van het fonds.⁹³

Naast procedurele verplichtingen zijn er verplichtingen betreffende de soort schade. De schade aan gewassen, vee, bossen of visserij moet voldoen aan verschillende voorwaarden. Het moet gaan om belangrijke en aantoonbare schade, schade die redelijkerwijs niet kon worden voorkomen, er mag ook geen afwijking verleend zijn krachtens art. 56,4° van het decreet Natuurbehoud. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen om de voorwaarden hierboven te beoordelen. De verdere uitwerking van het decreet Natuurbehoud werd in het Soortenschadebesluit van 3 juli 2009 gereguleerd.

---

vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu, *BS* 26 augustus 2009 (hierna Soortenschadebesluit).

89 Art. 3 §2 en §3 Soortenschadebesluit.

90 Art. 10 Soortenschadebesluit.

91 https://issuu.com/natuurenbos/docs/handboek_anb_goede_buur_lr.

92 Art. 7 §1 en 2 en art.5 §1, in fine Soortenschadebesluit.

93 Art. 9 Soortenschadebesluit.

De schade moet veroorzaakt zijn door dieren die niet bejaagd mogen worden, bijvoorbeeld steenmarters. Ook schade veroorzaakt door niet beschermd wild kan onder bepaalde voorwaarden vergoed worden. Men moet bewijzen dat het schadeveroorzakend wild afkomstig is uit bossen van de Vlaamse overheid, waar een jaar voorafgaand aan de schade niet gejaagd werd en waar ook de bestrijding van het wild niet was toegelaten.⁹⁴

De kans om succesvol een vordering in te stellen bij het Mina-fonds is echter relatief klein, omdat de voorwaarden zeer streng zijn. Zoals reeds vermeld moet de aanvraag tijdig worden ingediend, er mag een heel jaar voorafgaand aan de schade geen jacht zijn geweest op de diersoort die de schade heeft veroorzaakt, ...

Het gebeurt immers dat de overheid een dag per jaar een jacht 'organiseert' om zo de aansprakelijkheid van het Mina-fonds te ontlopen. Zo kunnen eventuele schadelijders geen aanspraak maken op het Mina-fonds, aangezien er wel een jacht is geweest. Toch geldt het Mina-fonds als mogelijke wettelijke grond voor het vergoeden van de schade.

Procedure voor schadevergoeding te bekomen

Van de oude Jachtwet werd wel nog een deel behouden. Namelijk de procedurele aspecten van artikel 7 bis van de Jachtwet. Dit was enkel van toepassing op de konijnenschade. In 2008 werd het deel dat de schade veroorzaakt door konijnen een andere procedure had, geschrapt. Vanaf nu moet elke schade veroorzaakt door wild via de gemeenrechtelijke procedure worden verhaald.

C. CONCLUSIE

In het Vlaamse Gewest zijn er zeer veel regelgevende teksten, die elkaar aanvullen. Dit maakt het voor een schadelijder moeilijk om te zoeken waar hij zijn schade vergoed moet zien. Men moet goed weten wie men moet aanspreken, op welke gronden men deze persoon kan aanspreken,... Dit is niet altijd even duidelijk. Vooral omdat het voor een schadelijder niet altijd duidelijk is hoe de schade werd veroorzaakt. Werd de schade veroorzaakt door dieren die gewoon rondzwerven? Of door dieren die werden opgeschrikt door de jacht? Heeft de grondeigenaar wel of niet voldoende voorzorgsmaatregelen genomen?

De schade zelf bewijzen zal voor iedereen wel meevallen. Dit is immers een vaststaand gegeven. Het is echter veel moeilijker om een 'schuldige' te vinden. Wie men net moet aanspreken is een grote vraag voor veel schadelijders.

Samen met de juiste aansprakelijke moet men zich ook op de juiste rechtsgrond baseren bij het instellen van een vordering. Alhoewel de rechtsgrond beperkt is voor elke aansprakelijke, is het toch niet altijd even makkelijk om de juiste te nemen.

Deze problemen zorgen ervoor dat de schadelijder maar moeizaam zijn weg in het juridisch kluwen vindt. Het is dan ook aangewezen dat er naar de toekomst toe iets veranderd in deze regelgeving.

---

94 Art. 10 lid 2 Soortenschadebesluit.

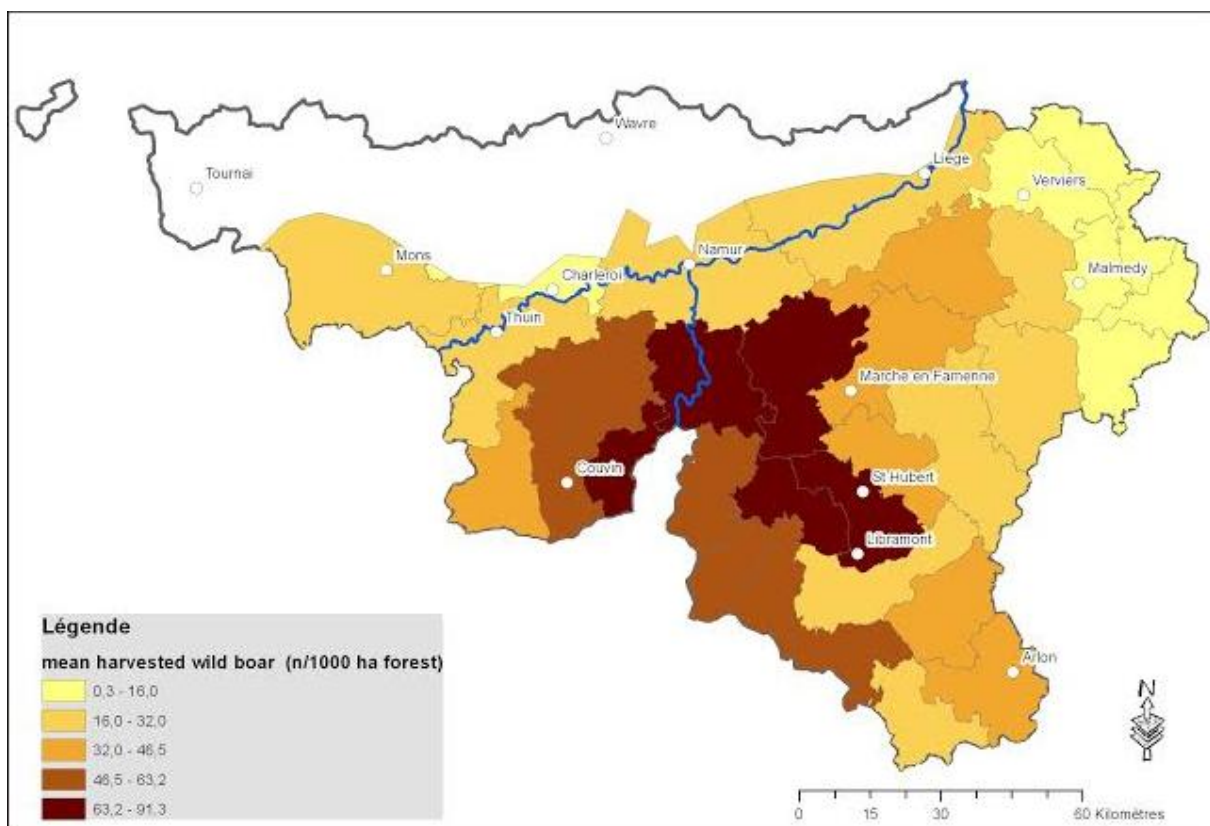
Aangezien een volledig nieuw decreet zoals in Nederland en Luxemburg niet op korte termijn kan gerealiseerd worden, is er wel een wijziging en aanvulling van het bestaande decreet mogelijk. Een mogelijk voorstel voor een wijziging in het decreet zal in het hoofdstuk 10 worden uitgewerkt. Dit zal worden uitgewerkt naar de wetgeving van de andere regio's die in deze scriptie zijn opgenomen.

Onderstaand zeer beknopt schema geeft weer tegen wie men kan vorderen op welke grond.

- Jager
  - contractuele aansprakelijkheid
  - art. 1382 BW
- Grondeigenaar/grondgebruiker
  - Art. 1382 BW
  - Art. 544 BW
- Overheid
  - Art. 1382 BW
  - Art. 544 BW
  - Art. 1382 BW
- Mina-fonds
  - Art. 4 decreet Mina-fonds
- Schadelijdende eigenaar zelf
  - eigen fout

5. WETGEVING IN HET WAALSE GEWEST

In het Waalse Gewest is de everzwijnenproblematiek groter dan in Vlaanderen. Dit kan worden afgeleid uit de onderstaande kaart van 2013. De kaart geeft weer hoeveel wilde zwijnen er werden afgeschoten per 1000 hectaren bos. Het is duidelijk dat er, in tegenstelling tot het Vlaamse Gewest waar slechts op een kleine oppervlakte everzwijnen worden afgeschoten, in het grootste deel van het Waalse Gewest everzwijnen worden afgeschoten. In statistieken kan duidelijk worden afgeleid dat ook hier een algemene groei is van het aantal dieren dat werd afgeschoten.⁹⁵

Figuur 3: aantal geschoten everzwijnen per 1000 hectaren bos⁹⁶

Zoals reeds vermeld, is de specifieke wetgeving betreffende de jacht overgeheveld naar de gewesten sinds de tweede staatshervorming in 1980. Dit heeft tot gevolg dat de specifieke wetgeving betreffende de jacht sindsdien niet langer gelijk is aan de Vlaamse wetgeving.

---

96 ter beschikking gesteld door meneer A. Licoppe van het SPW Wallonië.

I. WET VAN 14 JULI 1961

Voor het Waalse Gewest is er geen nieuw decreet gemaakt zoals voor het Vlaamse Gewest. De schade die in Wallonië wordt veroorzaakt door wild moet dus nog steeds vergoed worden volgend de wet van 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade (BS.28-07-1961). Deze wet is in Vlaanderen ook van kracht geweest voor 1 juli 1992. Deze wet vormt een uitzondering op het gemeen aansprakelijkheidsregime. Slechts uitzonderlijk kunnen andere artikelen worden ingeroepen om schadevergoeding te bekomen.

II. WAT GEDAAN BIJ SCHADE?

Artikel 1.

De houders van het jachtrecht staan in voor de schade welke aan de velden, vruchten en oogsten wordt toegebracht door herten, reeën, damherten, wildschapen en everzwijnen welke te voorschijn komen uit de bospercelen waarop zij het jachtrecht hebben; zij kunnen noch toeval noch heirkraft inroepen.

Indien de gedaagde het bewijs levert dat het wild van een of meer andere jachtgebieden dan het zijne voortkomt, kan hij de houders van het jachtrecht op die jachtgebieden in de zaak roepen en deze kunnen, in dat geval, tot herstelling van de gehele schade of van een deel van de schade veroordeeld worden.

De jachtrechthouder

Art. 1 wet van 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade

De jachtrechthouder is ten volle aansprakelijk voor het wild dat vanuit zijn jachtveld naar een andere grond loopt en daar schade aanricht. Deze aansprakelijkheid strekt zich uit tot de schade die werd aangericht indien de jachtrechthouder zijn jachtrecht niet of onvoldoende uitoefende. Ook indien de jager voedingspunten houdt in de nabijheid van de percelen die schade ondervinden. Door het behouden van voedingspunten kan er worden aangenomen dat de jachtrechthouder de populatie bevordert. In de rechtspraak van het hof van beroep van Luik ging het niet over everzwijnen, maar over hertachtigen.⁹⁷ Toch kunnen deze principes mutatis mutandis worden toegepast op everzwijnen.

De jager kan geen heirkraft inroepen om zich van zijn aansprakelijkheid te ontdoen. Heirkraft is een oudere term voor overmacht.⁹⁸ Het Hof van Cassatie benadrukt dit in zijn arrest van 15 april

---

⁹⁷ Luik (20e kamer) 31 januari 2008, RGAR 2008, afl. 8, nr. 14424.

⁹⁸ http://taaladvies.net/taal/advies/vraag/364/heirkraft_overmacht/.

1999 en bevestigt dit in het arrest van 14 april 2005.⁹⁹ Ook de Vrederechter van Rochefort oordeelde in 1996 dat de jager een onweerlegbaar vermoeden van fout heeft, zonder dat hij de mogelijkheid heeft om zich te bevrijden door het bewijzen van toeval of overmacht.¹⁰⁰ In 2003 heeft het Arbitragehof (thans Grondwettelijk Hof) zich uitgesproken over een prejudiciële vraag betreffende deze beperking. Er werd de vraag gesteld of de regeling voor schade in de wet van 1961 in overeenkomstig is met artikel 10 en 11 GW, en dit in zoverre dat de verweerder zich niet kan beroepen op de verweren van het gemeen recht?¹⁰¹ Het Hof oordeelde dat er geen schending is van artikel 10 en 11 GW. Dit omdat de wetgever als doel voor ogen stelde om enkel de schade aan velden, oogsten en vruchten te vergoeden. Art. 1 van de wet van 1961 is een maatregel die een waarborg biedt voor het nagestreefde doel, namelijk het vergoeden van de schade veroorzaakt door grof wild aan de gewassen. Er is in eerste instantie slechts een vergoeding verschuldigd voor de buitengewone schade en is er een strikte verjaringsregeling in de wet bepaald.¹⁰²

De schadelijder moet geen bewijs leveren van enige fout in hoofde van de jachtrechthouder.¹⁰³

De jachtrechthouder kan zijn aansprakelijkheid verminderen of weerleggen door het bewijs te leveren dat het wild niet van zijn jachtveld afkomstig is, maar van een ander jachtterrein. De jager kan in dit geval de jachtrechthouder van dat ander jachtveld in het geding inroepen. De tweede jachtrechthouder zal via gedwongen tussenkomst gevraagd worden te verschijnen.¹⁰⁴ De eerst aangesproken jachtrechthouder zal bij dagvaarding de andere jachtrechthouder dwingen tussen te komen. De eisende partij in het geding wordt op de hoogte gebracht door de conclusies.¹⁰⁵ De tussenkomst mag niet voor de eerste maal plaatsvinden in hoger beroep.¹⁰⁶

Naast de jager kan ook de eigenaar van een bos kan verantwoordelijk zijn voor de schade aangericht door het wild dat van zijn grond naar een omliggende grond gaat en aldaar schade aanricht.¹⁰⁷

Contractuele aansprakelijkheid

Indien het jachtrecht onderwerp is van een huurcontract en in het lastencohier van de verhuring bepalingen staan met betrekking tot de schadevergoeding, kan een derde (slachtoffer) zich

---

99 Cass. 15 april 1999, AR C.98.0009.F, (Marechal / Lepage) <http://www.cass.be> (18 oktober 2001); Cass. 1999, 504; *Bull.* 1999, 519; *JLMB* 2000, 640 en <http://jlmbi.larcier.be> (12 mei 2000); Cass. 15 april 2005, <http://jlmbi.larcier.be> (2 november 2006); *Rev.not.b.* 2006, afl. 3000, 541, nootX; *T.Agr.R.* 2006, afl. 4, 181, noot X.

100 Vred. Rochefort 17 april 1996, *RGAR* 1999, nr. 13.136.

101 Arbitragehof nr. 80/2003, 11 juni 2003 (prejudiciële vraag), <http://www.const-court.be> (16 juni 2003); A.A. 2003, afl. 3, 1015; *Amén.* 2004 (weergave NEURAY, J.), afl. 2, 117; *BS* 27 oktober 2003 (uittreksel), 52128 en <http://staatsblad.be> (13 november 2003); *RGAR* 2005, afl. 2, nr. 13.950.

102 Arbitragehof nr. 80/2003, 11 juni 2003 (prejudiciële vraag), <http://www.const-court.be> (16 juni 2003); A.A. 2003, afl. 3, 1015; *Amén.* 2004 (weergave NEURAY, J.), afl. 2, 117; *BS* 27 oktober 2003 (uittreksel), 52128 en <http://staatsblad.be> (13 november 2003); *RGAR* 2005, afl. 2, nr. 13.950.

103 GREGOIRE, A. en GREGOIRE, E., *Dégâts de gros gibiers: une indemnisation encore plus laborieuse?*, *JLMB* 2007, afl. 41, 1720-1726 en <http://jlmbi.larcier.be> (21 december 2007).

104 Art. 813 lid 12 Ger.W.

105 infra.

106 Art. 812, in fine Ger.W.

107 DE RADZITZKY D'OSTROWICK, H., *De la responsabilité des dégâts de lapins en région wallonne*, *RGAR* 1998, nr. 12.907. Randnummer 8,b.

rechtstreeks op deze bepaling beroepen, zonder contractspartij te zijn.¹⁰⁸ Dit volgens een uitspraak van het hof van beroep te Luik in 2002.

Procedure

De vordering moet worden ingesteld binnen de zes maanden na het ontstaan van de schade en voor landbouwteelten voor het binnenhalen van de oogst. De schadelijder moet zicht richten tot het vredegerecht van de plaats waar de schade werd veroorzaakt.

De procedure die men dient te volgen is deze van artikel 7 bis van de wet van 28 februari 1882. Dit is de procedure voor het verhalen van de schade veroorzaakt door konijnen, echter zonder dat de dubbele schadevergoeding die in 1882 gevorderd kon worden.

Zoals reeds vermeld moet het gaan over schade die werd aangericht aan velden, vruchten en oogsten. In de rechtspraak zien we dit ook terugkomen, een vordering voor de schade aan een grasperk, een tuin of een golfterrein werd afgewezen.¹⁰⁹ Auteur DE RASZITSKY D'OSTROWICK schreef een noot bij verschillende uitspraken over dit onderwerp. Hij concludeert dat indien er een vordering wordt ingesteld voor de schade aan andere gronden dan velden, gewassen en oogsten de vordering onontvankelijk is.¹¹⁰ Ook het Arbitragehof vermeldt dit uitdrukkelijk in zijn arrest van 11 juni 2003 dat hierboven werd aangehaald. Er is zelfs rechtspraak die poneert dat het zaaien van een siergazon zonder bescherming in de buurt van een bosrijk gebied een fout is van de eigenaar van dit siergazon. De eiser heeft onbezonnen gehandeld en begaat zo een fout die verband houdt met de gehele schade.¹¹¹ De strenge interpretatie van het toepassingsgebied (velden, vruchten en gewassen) wordt tot op heden aangehouden. Dit is terug te zien de rechtspraak van het Vredegerecht van Stavelot van 2014.¹¹²

Indien de jachtrechthouder niet is komen opdagen ter zitting kan de schadelijder de eigenaar van de goederen aanspreken, tenzij de eigenaar de jachtrechthouder kan dagvaarden in tussenkomst.¹¹³

Rechtspraak

Over de schadevergoeding met betrekking tot schade veroorzaakt door wild is er veel rechtspraak in het Waalse Gewest. Rechters verdelen de schuldenlast en dus ook de schadevergoeding onder meerdere personen omdat ze bepaalde maatregelen niet hebben genomen. De schuld van de jachtrechthouder wordt in dit geval beperkt. Een deel van de rechtspraak zal hier worden weergegeven in chronologische volgorde.

---

108 Luik (12de kamer) 11 februari 2002, *T.Agr.R.*, 2005, Afl.3, 178.

109 Vred. Beauraing 27 juni 1995, *JLMB* 2002, afl. 29, 1284 en <http://jlmbi.larcier.be> (26 september 2002), noot DE RADZITZKY D'OSTROWICK, H.

110 infra

111 Vred. Sain-Hubert, 18 januari 2010, noot ORBAN DE XIVRY, E., *Réparation de dégâts causés par le gros gibier: la loi du 14 avril 1961 s'applique-t-elle à une pelouse d'agrément?*, *T.Agr.R.*, 2010, alf.3, p.226.

112 Vred. Stavelot 15 januari 2014, *T.Agr.R.* 2015, afl. 2, p.67.

113 Art. 3 lid 2 Wet 14 juli 1961.

De vrederechter van Vielsalm, La Roche-en-Ardenne en Houffalize, zetel Vielsalm, bepaalde in 2009 dat indien er niet gejaagd mag worden in een natuurreservaat, het toch de eigenaar van het natuurreservaat is die verantwoordelijkheid draagt voor de schade veroorzaakt door de everzwijnen die afkomstig zijn van zijn bos. Indien er gejaagd mag worden, dienen de jagers bij te dragen tot de bescherming van de teelt, maar als er niet gejaagd mag worden, blijft de eigenaar instaan voor de bewaking en het onderhoud. Indien de landbouwer de beschermende afsluiting weigert, leidt dit tot een aansprakelijkheidsverdeling. De grondeigenaar werd voor 30% van de schade zelf verantwoordelijk gehouden.¹¹⁴

Indien er in hoofde van de landbouwer de verplichting bestaat om de schade te beperken, wil dit volgens de vrederechter van Rochefort niet zeggen dat de landbouwer ook de verplichting heeft nuttige maatregelen te nemen om de schade te voorkomen.¹¹⁵ Deze stelling wordt bevestigd door het hof van beroep te Bergen op 15 mei 2012. Het hof van beroep is van mening dat de eigenaar van een jachtgrondgebied de nodige maatregelen moet nemen om alle schade aan andere gronden te voorkomen. Dit betekent niet dat de buren de verplichting hebben om zich tegen de eventuele schade op eigen kosten, door alle maatregelen te beschermen.¹¹⁶ Echter werd in 2013 door de rechtbank van eerste aanleg te Dinant hier een belangrijke nuance in gebracht. De rechter is van mening dat de landbouwer, gezien de plaats van zijn teelt, op de hoogte diende te zijn van de risico's. De landbouwer had samen met de jagers van de omliggende bossen moeten verhelpen aan de schaderisico's. De landbouwer in kwestie diende de helft van de schade zelf te dragen wegens het weigeren tot samenwerken met de jagers van de omliggende gronden.¹¹⁷

Conclusie

Volgens WIDAR¹¹⁸ is het grote voordeel van de wet dat de jachtrechthouders aansprakelijk zijn voor de schade veroorzaakt aan de landbouwers. De landbouwers kunnen steeds hun schade verhalen bij de jachtrechthouder en blijven niet zonder vergoeding achter. Er zijn echter volgens hem ook lacunes in deze wet. Zo kan het zijn dat de procedure lang aansleept en kunnen dus ook de kosten zeer duur uitvallen. Ook is het niet altijd makkelijk uit te maken wie men moet aanspreken op grond van de herkomst van het wild. De jachtrechthouders verwerpen vaak hun verantwoordelijkheid, door te weerleggen dat het wild van hun jachtveld afkomstig is.

In het Waalse Gewest kan men enkel de jachtrechthouder aanspreken voor de schade veroorzaakt door het wild dat zich uit zijn jachtveld verplaatst naar een ander terrein. Toch zijn er verschillende mogelijkheden om te komen tot een gedeelde aansprakelijkheid met de landbouwer.

Zoals WIDAR opmerkt is de procedure om schadevergoeding te bekomen veel te uitgebreid. De procedure stamt uit de 19de eeuw en is sterk verouderd. Ik sluit me aan bij deze mening. Het is in deze maatschappij niet meer in te denken dat men naar de rechter kan gaan en een mondelinge

---

114 Vred. Vielsalm 28 december 2009, *T. Vred./ T. Pol.* 2012, afl. 11-12/4, 591/223.

115 Vred. Rochefort 17 april 1996, *RGAR* 1999, nr. 13.136

116 Bergen (2e k.) 15 mei 2012, *RGAR* 2013, afl. 5, nr. 14975.

117 GREGOIRE, E., *Dégâts causés aux cultures par le gros gibier et responsabilité sans faute*, *T.Agr.R.* 2013, afl. 3, 166-167.

118 WIDAR, J., *Subvention dégâts de gibier*, Service public de Wallonie - asbl Fourrages Mieux.

vordering in te stellen voor het bekomen van een schadevergoeding. De rechter zou in dit geval een proces-verbaal moeten opstellen en binnen de acht dagen een deskundige aanstellen. De mogelijkheid zou kunnen bestaan dat er opeens tien mensen naar een zitting komen om schadevergoeding te eisen. De deskundige en de rechter komen ter plekke en zij stellen de schade vast en begroot deze. Er is echter geen termijn bepaald waarbinnen de deskundige moet werken. Gezien de achterstand in de rechtbanken deze dagen, is het niet mogelijk dat de rechter steeds zelf ter plaatse gaat om de schade vast te stellen.

Een ander heikel punt in de huidige wetgeving in het Waalse Gewest is dat enkel de schade voor velden, vruchten en oogsten onder de wet van 1961 vallen. Het is echter niet heel duidelijk of men zich voor andere schade moet wenden tot het gemeen recht. De titel van de wet is immers 'Regeling voor schade van het herstel der door grof wild aangerichte schade'. Deze titel geeft de indruk dat al de schade veroorzaakt door everzwijnen onder deze wet vallen. Er wordt geen melding gemaakt van schade aan andere gronden dan de schade die onder het toepassingsgebied van artikel 1 valt. Ook in de rechtspraak wordt er geen oplossing gegeven door de rechter. De vordering wordt enkel afgewezen als het niet strikt onder het toepassingsgebied valt. Men kan enkel veronderstellen dat het gemeen recht van toepassing is, toch werd er geen rechtspraak gevonden waar dit werd toegepast.

Zoals we merken is de mogelijkheden om schadevergoeding te bekomen in het Waalse Gewest veel eenvoudiger, zij het dat er een lange procedure gevolgd moet worden. Er zijn niet zoveel mogelijke aansprakelijken dan in het Vlaamse Gewest. Dit maakt dat de schadelijder geen onderzoek moet voeren naar wie hij moet aanspreken.

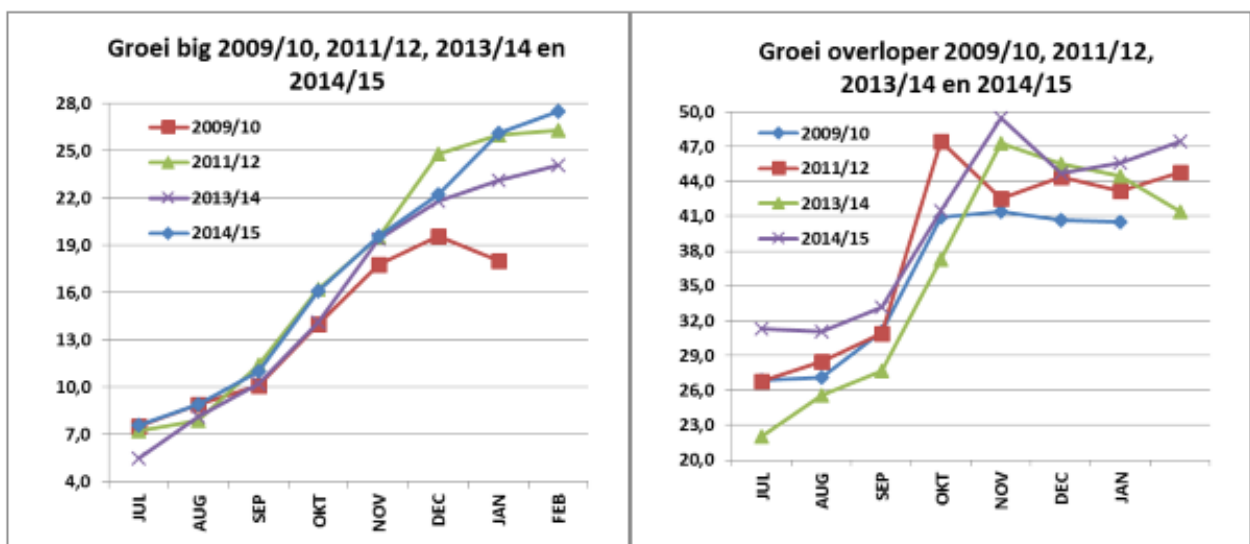
Onderstaand zeer beknopt schema geeft weer tegen wie men kan vorderen op welke grond.

- Jachtrechthouder
  - Art. 1 wet van 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade
  - contractuele aansprakelijkheid

6. WETGEVING IN NEDERLAND

Ook onze noorderburen hebben een wildbestand dat regelmatig voor overlast en schade zorgt. In Nederland is er eveneens een groei van het aantal wilde zwijnen. Voor de Veluwe wordt er jaarlijks een rapport opgemaakt met informatie over het wildbestand en de jacht op wild. De Veluwe is een uitgestrekt natuurgebied van ongeveer 90 000 hectaren dat gelegen is in het midden van Nederland. In het natuurgebied de Veluwe worden jaarlijks tussen de 2000 en 6000 wilde zwijnen geschoten, elders in Nederland is dit ongeveer 500-800. Het aantal everzwijnen hangt af van het beschikbare voedsel dat de zwijnen vinden. Zo zal er na een strenge winter een lager groei van de everzwijnenpopulatie zijn dan na een zachte winter.

In onderstaande tabel is het zichtbaar dat het aantal biggen en overlopers sinds 2009/2010 redelijk gestegen is. De groei van het aantal biggen heeft te maken met de beschikbaarheid van voedsel van de everzwijnen. Deze gegevens gelden voor de Veluwe. Het verwachte aanwaspercentage bedraagt 200% ten gevolge van de zachte winter.¹¹⁹

Figuur 4: Groei van biggen en overlopers in de Veluwe¹²⁰

I. WET VAN 25 MEI 1998

In Nederland werd de regelgeving betreffende de natuur en de jacht in één enkele wet gegoten. De Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten (hierna Flora- en faunawet genoemd). Er zijn enkele uitvoeringsbesluiten bij deze wet. In deze wet wordt geregeld welke diersoorten al dan niet bejaagd mogen worden, wat de vereisten zijn voor het bekomen van een jachttakte (jachtvergunning), wat de verplichte burgerlijke

119 X, *Jaarrapportage Grofwild*, 2014/2015, 2015, Veluwe, Ver. Wildbeheer, 32.

120 X, *Jaarrapportage Grofwild*, 2014/2015, 2015, Veluwe, Ver. Wildbeheer, 32.

aansprakelijkheidsverzekering moet dekken enzovoort, ... Enkele van deze onderwerpen worden toegelicht om een beter beeld te krijgen van het jachtrecht op everzwijnen in Nederland.

II. VERPLICHTINGEN JAGER

Jachtakte

In Nederland is het, zoals in België, enkel mogelijk te jagen indien men over een geldige jachtakte beschikt.¹²¹ Deze jachtakte moet worden aangevraagd bij de korpschef van de politie¹²² en is 1 jaar geldig van 1 april tot 1 april. De jachtakte omvat onder meer een omschrijving van de geweren die men wenst te gebruiken bij de jacht, gegevens in verband met de persoon die houder is van de jachtakte, ... Men moet de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt om een jachtakte te krijgen, de aanvrager moet een verzekering hebben overeenkomstig artikel 54, zesde lid. Deze verzekering dient om de burgerlijke aansprakelijkheid te dekken van de eventuele schade veroorzaakt door de jacht.¹²³

Jachtmiddelen

Naast de jachtakte zijn er nog enkele voorwaarden te vervullen. Zo moet de jager onder andere over een wapenkluis beschikken, houder zijn van een wapenvergunning en van een jachtdiploma.¹²⁴

Voor de jacht zijn er strikte beschrijvingen van de te gebruiken jachtmiddelen: zo mogen er geweren worden gebruikt, honden, gefokte jachtvogels (havik en slechtvalk), ...¹²⁵ Voor de jacht op everzwijnen zullen deze jachtmiddelen echter beperkt zijn tot geweren en eventueel kooien. Het zou nog kunnen dat men de everzwijnen kan opjagen met honden, maar jagen met jachtvogels of fretten is onmogelijk.

III. BEJAAGBARE WILDSOORTEN

Een jager mag enkel jagen op wildsoorten die in de Flora- en faunawet worden aangewezen. Artikel 4 van de wet bepaalt dat er op beschermde diersoorten niet gejaagd mag worden. Onder de beschermde diersoorten vallen alle van nature in Nederland voorkomende soorten zoogdieren. Hiervan uitgezonderd zijn de gedomesticeerde dieren, de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis.¹²⁶ Dit indiceert dat de everzwijnen onder de beschermde diersoorten vallen. De jacht op het wild mag enkel plaatsvinden tijdens de perioden die worden aangegeven. Voor de beschermde

---

121 Art. 16 Flora- en faunawet.

122 Art. 42 Flora- en faunawet.

123 Art. 54 Flora- en faunawet.

124 Art. 39 Flora- en faunawet.

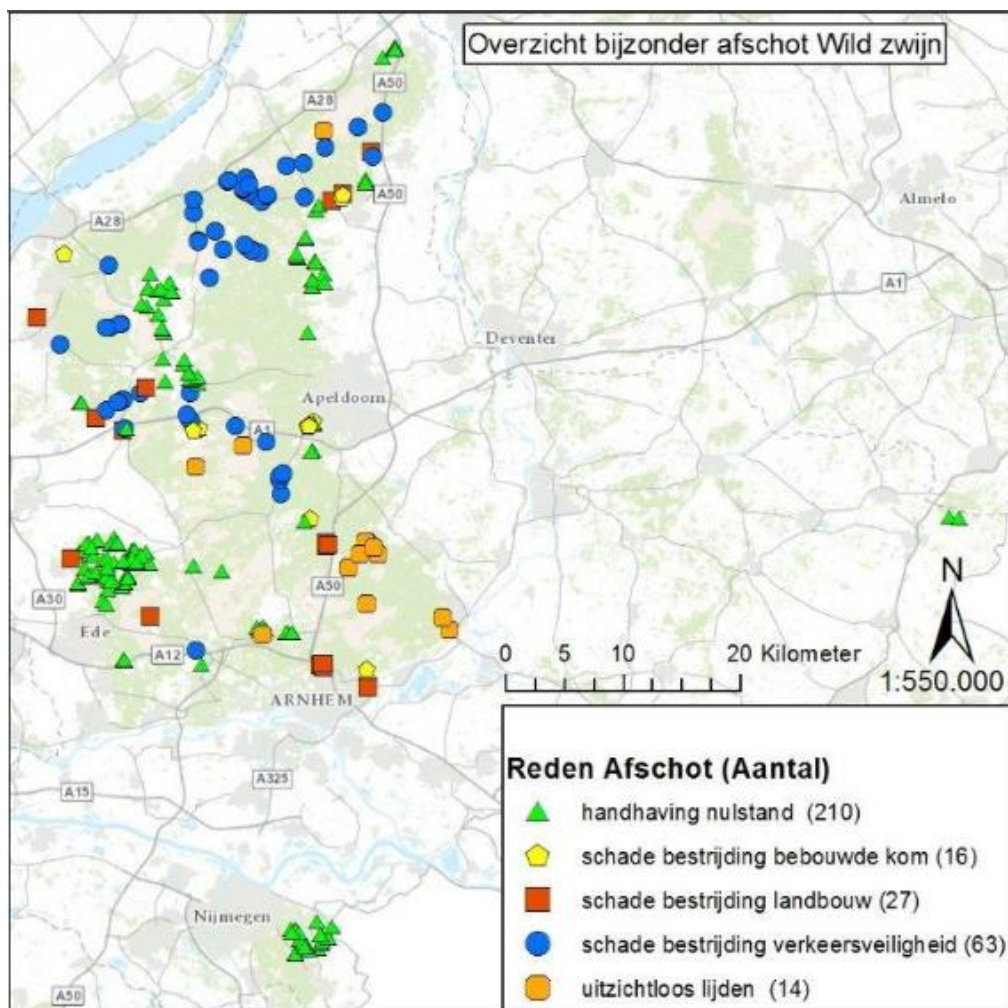
125 Art.50 lid 1 Flora- en faunawet.

126 Art. 4, 1 a Flora- en faunawet.

diersoorten is er een jachtverbod,¹²⁷. Van dit jachtverbod kan een ontheffing worden gevraagd in twee gevallen. De dieren veroorzaken overlast en schade of men moet jagen om het wildbestand in stand te houden. Indien de jager deze diersoorten wil bejagen zal hij dus eerst een ontheffing of vrijstelling moeten vragen op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling dient men aan te vragen bij de provincie of bij RVO.nl. Op deze site zijn de formulieren te vinden om dit aan te vragen.

In de Veluwe wordt de reden voor de ontheffing nauwkeurig bijgehouden. Op onderstaande kaart is te zien waar er een ontheffing van het jachtverbod werd gevraagd voor wilde zwijnen en voor welke reden dit gevraagd werd. Ook wordt er in Nederland veel gewerkt met wildscheidende rasters om zo het wild niet te moeten verdelgen.

De aanvraag tot ontheffing moet vergezeld gaan van een activiteitenplan beheer en schadebestrijding. In dit plan geeft de aanvrager weer wat de schade is, hoe hij deze ondervindt, de locatie van de schade, of er preventieve maatregelen werden genomen en welke deze zijn, ... Tevens moet aangehaald zijn wat het plan van aanpak zal zijn, wat men wilt doen om de schade te beperken, wat de schade is en waarom deze schade belangrijk is.

Figuur 5: afschot wild zwijn in de Veluwe

127 Art. 9 Flora- en faunawet.

IV. WIE MAG JAGEN?

Degene die mag jagen wordt in artikel 33 van de Flora- en faunawet bepaald. De jager kan zijn: de eigenaar van de grond, de erfpachter, vruchtgebruiker of bekleemde meier (huurboer of pachtboer) of pachter voor zover de grondeigenaar zich niet het jachtrecht heeft voorbehouden of de jacht niet is verhuurd. Ook kan de onderpachter het jachtrecht hebben indien de onderverpachter het jachtrecht had bij het aangaan van de pachtovereenkomst en ten slotte ook de huurder van het jachtgenot.¹²⁸

V. WAT GEDAAN BIJ SCHADE?

Elke belanghebbende die schade geleden heeft kan een vordering tot schadevergoeding instellen.

De eigenlijke aansprakelijkheidsgronden in geval van schade door het wild en de jacht erop zullen hieronder gespecificeerd worden. In Nederland kan men het Faunafonds aanspreken voor schade door inheemse dieren, de jager op grond van zijn verplichtingen die hij dient te na te komen om het jachtrecht te mogen uitoefenen alsook de grondeigenaar van een aanpalende grond voor zijn fout.

Faunafonds

Art.83, 1, b, Flora- en Faunawet

De schade die beschermde inheemse diersoorten aanrichten wordt vergoed door het Faunafonds.¹²⁹ De vergoeding wordt slechts toegestaan voor zover een belanghebbende schade lijdt of zal lijden aangericht door dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, en die schade redelijkerwijs niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven. Een tegemoetkoming wordt naar billijkheid bepaald.¹³⁰ De inkomsten van het faunafonds komen uit de bijdragen die de jagers moeten betalen voor het verkrijgen van de jachtakte, of andere vergunningen in verband met de jacht, zoals de valkeniersakte.¹³¹ Ook de Minister levert een bijdrage aan het fonds.¹³²

---

128 Art. 33 Flora- en faunawet.

129 Art 83, 1, b, Flora- en faunawet.

130 Art. 84 Flora- en faunawet.

131 Art. 94 Flora- en faunawet.

132 Art. 96, 1 Flora- en faunawet.

Jager

Art.6:162 BW

Artikel 6:162 Burgerlijk Wetboek:

1 Hij die jegens een ander een onrechtmatige daad pleegt, welke hem kan worden toegerekend, is verplicht de schade die de ander dientengevolge lijdt, te vergoeden.

2 Als onrechtmatige daad worden aangemerkt een inbreuk op een recht en een doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht of met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, een en ander behoudens de aanwezigheid van een rechtvaardigingsgrond.

3 Een onrechtmatige daad kan aan de dader worden toegerekend, indien zij te wijten is aan zijn schuld of aan een oorzaak welke krachtens de wet of de in het verkeer geldende opvattingen voor zijn rekening komt

In dit artikel zijn dezelfde voorwaarden terug te vinden als in het Belgische artikel 1382 BW. Er moet sprake zijn van een onrechtmatige daad. Deze kan zijn: een inbreuk op een recht, een doen of een nalaten in strijd met wettelijke verplichtingen. De Flora- en faunawet stelt enkele verplichtingen waaraan de jachthouder moet voldoen. Zo mag hij het wild niet onnodig laten lijden,¹³³ mag hij geen geweren dragen op velden waar hij niet gemachtigd is een geweer te gebruiken,...¹³⁴ Indien de jachthouder een inbreuk pleegt tegen deze wettelijke bepalingen, kan hij persoonlijk worden aangesproken voor de schade die hieruit ontstaat.

Wat betreft het wild stelt de Flora- en faunawet dat een jachthouder de verplichting heeft te doen wat een goede jachthouder betaamt om de schade door het wild te voorkomen. De jachthouder persoonlijk aansprakelijk gesteld worden voor de schade veroorzaakt door het wild. Om specifiek aansprakelijk te zijn voor de everzwijnen in zijn jachtveld, moet er dus eerst een ontheffing van het verbod op jacht worden gevraagd om te mogen jagen op de everzwijnen, indien de jager dan de everzwijnenpopulatie niet inperkt, kan hij aansprakelijk worden gehouden op basis van artikel 6: 162 Burgerlijk Wetboek.¹³⁵

Verzekering van de jachthouder

Indien de jager een fout maakt in de uitoefening van de jacht kan de schadelijder zich rechtstreeks op de verzekering van de jager verhalen.¹³⁶ De schadelijder kan dan bij de verzekeraar gaan aankloppen voor de geleden schade. Deze verzekering dekt de schade veroorzaakt door een niet opzettelijke fout. Gebreken in de algemene zorgvuldigheid zoals geformuleerd in artikel 37 van de

---

133 Art. 47 Flora- en faunawet.

134 Art. 51 Flora- en faunawet.

135 <http://www.jagersvereniging.nl/vragen/kan-een-boer-zijn-buurman-aansprakelijk-stellen-voor-faunaschade/.14/03/2016>.

136 Art. 55, 1 Flora- en faunawet.

Flora- en faunawet vallen niet onder de verzekering.¹³⁷ Volgens artikel 37 moet de jager verplicht alles doen wat een goed jachthouder betaamt om een redelijke stand van het wild in zijn jachtveld te handhaven dan wel, bij het ontbreken ervan, te bereiken en om schade door in zijn jachtveld aanwezig wild te voorkomen.¹³⁸

Grondeigenaar en grondgebruiker

Indien een boer of grondeigenaar schade ondervindt van wilde dieren uit een aanpalend bos, en het aantal dieren wordt niet ingedijkt door de eigenaar van het bos, kan de eigenaar aansprakelijk stellen op basis van artikel 6:162 Burgerlijk Wetboek. Dit artikel is gelijkaardig aan het Belgische artikel 1382 BW.

De grondeigenaar zal, ook indien het Faunafonds tussenkomst in de schade, een deel zelf moeten dragen. Dit noemt het Faunafonds het eigen risico van de grondgebruiker. Het eigen risico is gesteld op vijf procent van de geleden schade met een minimum van € 250,00 per bedrijf per meldingsjaar. Dit betekent dat een eigen risico van € 250,00 berekend wordt over het totale aantal aanvragen van een grondgebruiker, tot een bedrag van € 5.000,00 is getaxeerd. Boven dit bedrag zal vijf procent van het getaxeerde als eigen risico berekend worden.¹³⁹

Natuurbeheerder

Natuurbeheerders hebben geen aansprakelijkheid voor de schade aangericht door de wilde everzwijnen. Een natuurbeheerder is een persoon die een natuurgebied in eigendom heeft of beheert en dit gebied openstelt voor publiek.¹⁴⁰

Procedure

Een verzoekschrift moet binnen zeven werkdagen nadat de schade werd geconstateerd zijn ingediend. Indien het verzoekschrift later ingediend wordt, wordt het verzoek afgewezen. De reden hiervoor is dat het bestuur bij een tijdig verzoekschrift nog in de gelegenheid is een onderzoek ter plaatse te laten instellen naar de schadeveroorzakende diersoort(en). Verder kan het bestuur zo mogelijk nog aanwijzingen geven waarmee verdere schade kan worden voorkomen of beperkt. Wordt het verzoekschrift later ingediend, dan bestaat bovendien de kans dat andere oorzaken de groei van het gewas hebben beïnvloed.¹⁴¹

De taxateur volgt de schade vanaf het moment dat deze het verzoekschrift ontvangt tot aan het moment dat de oogst gepland staat. Vlak vóór de geplande oogst wordt de schade afgetaxeerd. De taxateur stelt een taxatierapport op en verzendt het naar het Faunafonds. Het Faunafonds

---

137 Art. 54,1, tweede zin Flora- en faunawet.

138 Art. 37, 1 Flora- en faunawet.

139 X, <http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/tegemoetkoming/beleidsregels-faunafonds/eigen-risico/>, 4/05/2016.

140 <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/natuurbeheer-snl>, 15/03/2016.

141 X, <http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/tegemoetkoming/beleidsregels-faunafonds/4915-2/>, 04/05/2016.

controleert vervolgens of het dossier direct kan worden beoordeeld. Het komt soms voor dat er aanvullende informatie nodig is om een dossier compleet te maken. Het Faunafonds streeft ernaar om binnen tien weken na ontvangst van het taxatierapport een besluit te nemen en – indien van toepassing – de tegemoetkoming over te maken.¹⁴²

Als men het niet eens is met een besluit moet men in eerste instantie bezwaar aantekenen bij het zelfde bestuursorgaan die dit besloten heeft in dit geval het Faunafonds dus. De afdeling bezwaar en beroep zal dan een heroverweging maken door het instellen van een onderzoek hoor en wederhoor. Een hoorzitting kan hier deel vanuit maken. Daarna wordt een nieuw besluit genomen. Indien men het dan nog niet eens is kan men naar de bestuursrechter gaan. Daarna kan men nog in beroep gaan.¹⁴³

VI. CONCLUSIE

In de wetgeving van Nederland is het zeer duidelijk waar men zijn schadevergoeding dient te verhalen. Het Faunafonds draagt de schade. Via een internetzoekmachine komt een mogelijke schadelijder direct op de juiste wetgeving uit, waar men ook de nodige formulieren kan vinden om de schade te verhalen.

Deze wetgeving laat weinig tot geen ruimte voor interpretatie. Men kan steeds het Faunafonds aanspreken voor de schade. De belanghebbende die schade heeft geleden zal dan ook in (bijna) alle gevallen naar het fonds stappen om de schade vergoed te zien. Men moet immers geen moeite doen om te achterhalen wie er net een fout heeft begaan, waar de dieren vandaag komen die de schade hebben veroorzaakt, van welke eigendom de dieren komen die de schade veroorzaakt hebben,...

Dit Faunafonds is een mooi voorbeeld van een integraal vergoedingsfonds dat veel problemen van schadelijders zou oplossen. In het Vlaamse Gewest zou dit een mooie aanwinst zijn.

Onderstaand zeer beknopt schema geeft weer tegen wie men kan vorderen op welke grond.

- Faunafonds
  - Art.83, 1, b Flora- en Faunawet
- Jager
  - Art. 6.162 BW
  - verzekering jachtrechthouder
- Grondeigenaar en grondgebruiker
  - Art. 6.162 BW
  - eigen risico

---

142 X, <http://www.bij12.nl/bij12units/faunafonds/tegemoetkoming/> 4/05/2016
143 REMIJNSE, W., aanspreekpunt voor het Faunafonds.

7. WETGEVING GROOTHERTOOGDOM LUXEMBURG

Net zoals de andere regio's die in deze vergelijking voorkomen heeft ook Groothertogdom Luxemburg (verder Luxemburg) een grote populatie everzwijnen die om een zekere indijking vraagt. In onderstaande tabel is het duidelijk dat ook in Luxemburg de jacht op everzwijnen steeds groter wordt. Enkel 2010/2011 was een jaar met een grotere afschot van everzwijnen dan afgelopen jaar.

Année	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Spécification	↑↓	↑↓	↑↓	↑↓	↑↓	↑↓
Gibier à poils						
Sangliers	4 780	4 959	4 237	4 828	3 388	4 877

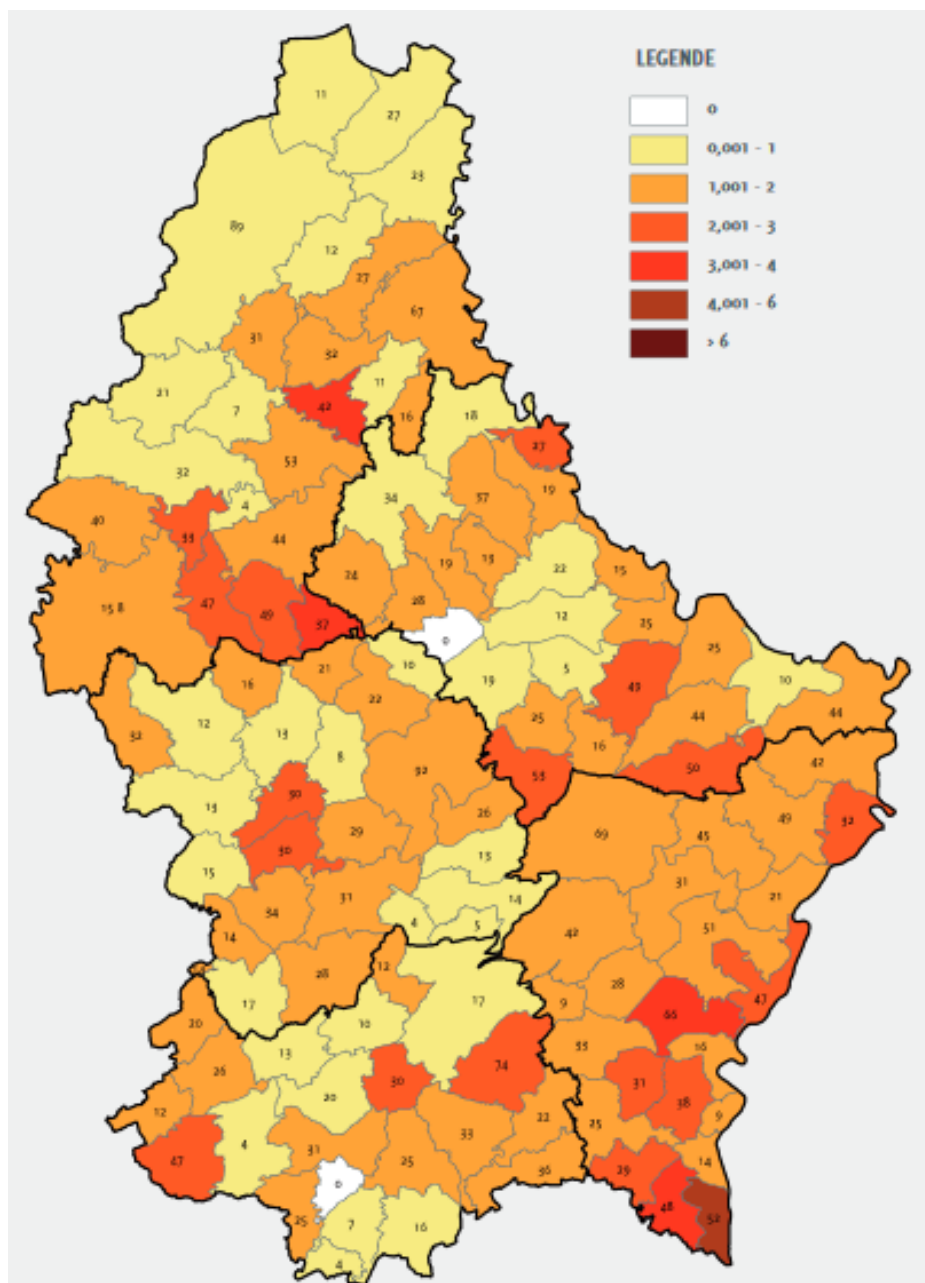
Figuur 6: afschot van everzwijnen in Luxemburg.¹⁴⁴

Everzwijnen behoren in Luxemburg tot het bejaagbaar wild om 3 redenen. Vooreerst om hun bestand in perken te houden, om vooral de schadegevallen aan velden en weiden te beperken. De tweede reden is jagen voor het vlees. Everzwijnenvlees is in Europa en Luxemburg een lekkernij. Ten slotte om als trofee te dienen. Vooral dan de hoektanden van het mannelijk zwijn zijn gegeerd als jachttrofee.¹⁴⁵

Onderstaande kaart geeft duidelijk weer dat in Luxemburg zo goed als overal everzwijnen worden afgeschoten. Dit betekent dat er in geheel Luxemburg populaties everzwijnen voorkomen. Dit komt ongeveer overeen met het Waalse Gewest. Het is echter een grote tegenstelling met het Vlaamse Gewest waar er slechts op enkele plaatsen everzwijnen aanwezig blijken te zijn. Ook in Nederland komen niet overal everzwijnen voor.

144 X, <http://www.statistiques.public.lu/stat/TableViewer/tableView.aspx>. 14/3/2016

145 BECKER-KRULL, L. en SCHAEFER, P., *Jagdbare Wildtierarten Luxemburgs*, Luxemburg, Imprimerie Centrale, 2013, 27.

Figuur 7: aantal afgeschoten everzwijnen in Groothertogdom Luxemburg per km².¹⁴⁶

I. WET VAN 25 MEI 2011

De regelgeving met betrekking tot de jacht in Luxemburg is terug te vinden in de wet van 25 mei 2011 betreffende de jacht (verder Jachtwet Luxemburg).¹⁴⁷ Het jachtrecht in Luxemburg is een accessoir recht dat niet onafhankelijk gezien kan worden van het eigendomsrecht op grond van een niet bebouwd eigendom, landelijk gebied of bosgebied¹⁴⁸. Artikel 2 van de Jachtwet Luxemburg

146 SCHLEY, L., REDING, R. en CELLINA, S., *Bulletin technique de l'Administration de la Nature et des Forêts en matière de gestion de la faune sauvage et de chasse, Numéro 3*, Luxemburg, Naturverwaltung, 2014, p 35.

147 Loi du 25 mai 2011 relative à la chasse, *Memorial, journal officiel du Grand-Duché de Luxembourg*, 31 mai 2011, nr.111, 1728.

148 Art. 3 Jachtwet Luxemburg.

bepaald dat de jacht mag worden uitgeoefend voor het duurzaam beheer van de natuur of in het algemeen belang.

De wet omschrijft een daad van jacht als het vrijwillig zoeken, achtervolgen of opwachten van wild met het doel of het resultaat om het wild te doden.¹⁴⁹ Men is verplicht om gewonde dieren te doden volgende de regels van de kunst. Gedode dieren moeten worden opgespoord en meegenomen.¹⁵⁰

Er is een opdeling van het wild in de volgende categorieën:¹⁵¹

- groot wild: hertachtigen, everzwijnen en moeflons
- klein wild: hazen en fazanten
- waterwild: eenden
- ander wild: konijnen, vossen, wezels en duiven

Jacht

Het uitoefenen van het jachtrecht is verboden in hokken voor wild, in parken, tuinen, sportgebieden, aangrenzende tuinen van permanent bewoonde gebouwen, op nationale wegen, spoorwegen en wegen in beheer van de staat.¹⁵²

Men mag enkel jagen gedurende de dag en het jagen mag enkel door middel van geweren en karabijnen.¹⁵³ Voor de jacht op groot wild (deze zijn: hertachtigen, everzwijnen en moeflons) is het gebruik van kogels zelfs verplicht.¹⁵⁴ De jager moet een jachtplan aanvragen voor de jacht op everzwijnen.¹⁵⁵ Dit jachtplan stelt het aantal dieren vast dat men mag jagen, naargelang hun soort, leeftijd en geslacht.¹⁵⁶

De nationale jachtgebieden worden opgedeeld in jachtloten, waarvan de minimum oppervlakte per jachtlot bestaat uit minstens 300 hectaren, dit omvat ook de tussenliggende gronden waar de jacht verboden is.¹⁵⁷

Verplichtingen van de jager

Om te mogen jagen dient men te beschikken over een jachtvergunning.¹⁵⁸ De jagers moeten geslaagd zijn voor hun jachtexamen. Om aan dit examen te mogen meedoen moet er een bijdrage worden betaald van €150. Men moet de volle leeftijd van 17 jaar hebben.¹⁵⁹ Men kan een

---

149 Art. 5 lid 1 Jachtwet Luxemburg.

150 Art. 14 Jachtwet Luxemburg.

151 Bijlage bij de Jachtwet Luxemburg.

152 Art. 7 Jachtwet Luxemburg.

153 Art. 10 Jachtwet Luxemburg.

154 infra

155 Art. 13 Jachtwet Luxemburg.

156 Art. 13 Jachtwet Luxemburg.

157 Art. 21 Jachtwet Luxemburg.

158 Art. 58 Jachtwet Luxemburg.

159 Art. 59 Jachtwet Luxemburg.

jachtvergunning bekomen voor 1 jaar, voor 3 jaar of een toelating.¹⁶⁰ Deze toelating is geldig in heel Luxemburg. De jager moet over een burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering beschikken. Deze verzekering biedt een dekking tijdens de uitoefening van de jacht of in hoedanigheid van organisator van de jacht.¹⁶¹

II. WAT GEDAAN BIJ SCHADE?

De belanghebbende die de schade lijdt kan een vergoeding vragen voor deze schade. De vergoeding kan worden gevraagd van 2 partijen.

In de Jachtwet van Luxemburg is er een volledig hoofdstuk gewijd aan de schade veroorzaakt door het wild. In Luxemburg veronderstelt men dat zowel de huurder van het jachtrecht als de grondeigenaar verantwoordelijk zijn voor de schade aan de wijn- en landbouw, aan de bossen, aan gronden die niet verhuurd zijn, ze zijn proportioneel verantwoordelijk op de bejaagbare gronden en de gronden die uit het jachtlot zijn onttrokken.¹⁶² In de wet doet zich een zekere onduidelijkheid voor. Er wordt gesproken over de 'l'opposant' wat tegenstander betekent. Echter na opzoeken in het oorspronkelijk wetsvoorstel staat in de definities van artikel 3, o van het wetsvoorstel dat de opposant de grondeigenaar is voor wie de persoonlijke overtuigingen en ethiek ervoor zorgt dat hij/zij geen deel kan uitmaken van het jachtsyndicaat.¹⁶³ De definitie van fonds retiré in artikel 4, e Jachtwet Luxemburg zegt dat het een grond is die behoort aan een grondeigenaar die tegenstander is van de jacht. En in artikel 22 jachtwet Luxemburg staat ook de uitleg, toch staat er nergens duidelijk vermeld dat dit staat voor de opposant.

De schade omvat het verlies van de oogst en occasionele kosten voor de terugbetaling en de heraanlegging van de beschadigde gewassen. Het bedrag is beperkt tot de prijs van de gezaaide gewassen van datzelfde jaar.¹⁶⁴

Jachtrechthouder

Art. 44 Jachtwet Luxemburg

De jachtrechthouder is verantwoordelijk voor de schade veroorzaakt aan de wijn- en landbouw, aan de bossen en de niet verhuurde gronden.

---

160 Art. 61 Jachtwet Luxemburg

161 Art. 66 lid 3 Jachtwet Luxemburg.

162 Art. 44, lid 1 Jachtwet Luxemburg.

163 Art. 3, o wetsvoorstel, *Hand. kamer*, 2007-2008, nr.5888/01, 6-4-2008, <http://www.chd.lu/wps/portal/public/RoleEtendu?action=doDocpaDetails&id=5888#>.

164 Art. 46 lid 1 en 2 Jachtwet Luxemburg.

Grondeigenaar

Art. 44 Jachtwet Luxemburg

De schade aan gronden waar de uitoefening van het jachtrecht verboden of beperkt is, valt geheel ten koste van de grondeigenaar.¹⁶⁵ Voor de toepassing van artikel 44 mag men zich wenden tot de bewijsmethodes van het gemeen recht.¹⁶⁶

Er is een verdeling van de schade indien deze veroorzaakt is door everzwijnen en hertachtige. Eén tiende komt ten laste van het jachtsyndicaat van de gronden waar de schade ontstaan is en negentiende komt ten laste van de huurder van het jachtrecht.¹⁶⁷

Behalve als het verbod of de beperking tot jacht het gevolg is van een reglement en aldus een toepassing is van art.7, valt de schade ten koste van de staat, op voorwaarde dat ze direct te wijten is aan het verbod of de beperking.¹⁶⁸

De eigenaren van de niet bebouwde gronden en degene die zich niet hebben teruggetrokken uit het jachtterrein, vormen samen het jachtsyndicaat van die grond. Dit syndicaat is belast met al de zaken die de jacht betreffen. Zo beslist het syndicaat over het verhuren van het jachtrecht, de verhuurprijs, wat de speciale rechten zijn die betaald dienen te worden,...¹⁶⁹ Het jachtsyndicaat beheert ook een fonds dat schade veroorzaakt door wild kan vergoeden.¹⁷⁰ De inkomsten haalt het fonds uit een supplementair recht op het jachtrecht. De bijdragen worden bepaald door artikel 67 van de Jachtwet van Luxemburg. Het te betalen bedrag ligt tussen de €20 en de €50 euro, het supplementair recht ligt tussen de €50 en de €300.

Procedure

Het jachtsyndicaat is verantwoordelijk om een minnelijke schikking uit te werken voor de vergoeding van de schade.¹⁷¹ Afgevaardigden van het syndicaat gaan ter plaatse de schade begroten. Indien de schadelijder niet akkoord is met een minnelijke schikking wordt het verslag van het syndicaat, de begroting van de schade overgemaakt aan de vrederechter.¹⁷²

Indien er geen akkoord is over de omvang van de schade, zal een expert de schade begroten.¹⁷³ De vrederechter spreekt zijn vonnis uit volgens het rapport van de expert.¹⁷⁴

---

165 Art. 44, lid 2 Jachtwet Luxemburg.

166 Art. 44, lid 4 Jachtwet Luxemburg.

167 Art. 45 lid 1 Jachtwet Luxemburg.

168 Art. 44, lid 3 Jachtwet Luxemburg.

169 Art.21 tot en met 43 Jachtwet Luxemburg.

170 Art. 45 lid 2 Jachtwet Luxemburg.

171 Art. 49 Jachtwet Luxemburg.

172 Art. 50 Jachtwet Luxemburg.

173 Art. 52 Jachtwet Luxemburg

174 Art. 54 Jachtwet Luxemburg.

Indien er op één jachtterrein 2 jagers elkaar opvolgen in hetzelfde jaar en het is onmogelijk te zeggen wie van beide de schade heeft veroorzaakt, zijn ze beide solitair gehouden tot het vergoeden van de schade en dit proportioneel ten belopen van de tijd dat ze het jachtrecht beheren gedurende het jaar dat de schade ontstaan is.¹⁷⁵

Indien blijkt dat men de vruchten of gewassen niet heeft geoogst op de normale tijdstippen, om een schadevergoeding te verkrijgen, zal er geen schadevergoeding worden uitbetaald. Als blijkt dat de vruchten en gewassen door nalatigheid niet werden geoogst, zal er een halvering van de schadevergoeding plaatsvinden. Ook als er schade is aan boomgaarden, kwekerijen of alleenstaande bomen, zal er geen schadevergoeding verschuldigd zijn indien er geen maatregelen genomen zijn om de schade te voorkomen.¹⁷⁶

Indien men zich niet houdt aan de voorschriften van de wet, kan men een geldboete krijgen van €25 tot €15 000.¹⁷⁷ De grote van de boete hangt af van de soort overtreding. Er kunnen verzwarende omstandigheden optreden waardoor de geldboete kan oplopen tot €30 000 en een gevangenisstraf tot 2 jaar. Als verzwarende omstandigheid wordt onder andere gezien: jagen bij nacht of buiten het jachtseizoen, jagen op een terrein waar de jacht verboden is, ...¹⁷⁸

III. CONCLUSIE

Groothertogdom Luxemburg heeft de meest recente jachtwet van de onderzochte regio's in deze scriptie. Deze wet is uitermate duidelijk wat betreft de verplichtingen van de jager. Een puntje van verschil met de andere regio's is dat de jager een minimumleeftijd moet hebben van 17 jaar. De jager in de andere regio's in de vergelijking moeten 18 jaar zijn.

Het jachtrecht in Luxemburg is net zoals in de andere regio's in deze vergelijking accessoir recht van het eigendomsrecht.¹⁷⁹

De jager is verplicht het dier te doden als het dier geraakt is, dit werd in geen van de andere regio's teruggevonden. Op het niet naleven dan deze verplichting geldt een geldboete. In Luxemburg heeft men ook oog voor het welzijn van de dieren. De dieren mogen immers niet (teveel) afzien.

In Luxemburg zijn er slechts 2 personen die men kan aanspreken voor de schade, de jager en de grondeigenaar die de jacht op zijn grond weigerde. Deze laatste doet misschien even de wenkbrauwen fronsen, maar het is duidelijk waarom deze mede verantwoordelijk is voor de schade door everzwijnen. Indien men over een grote oppervlakte bos beschikt waar men weigert op te jagen of op te laten jagen, wordt daar immers de populatie niet in de perken gehouden.

Een ander punt van verschil is dat in deze wet strenge strafbepalingen zijn opgenomen. Er is zelfs een gevangenisstraf mogelijk. Dit geeft direct de indruk dat men zeer streng is op de naleving van

---

175 Art. 46 lid 3 Jachtwet Luxemburg.

176 Art. 47 Jachtwet Luxemburg.

177 Art. 73 en 75 Jachtwet Luxemburg.

178 Art. 74 Jachtwet Luxemburg.

179 Art. 3 Jachtwet Luxemburg.

de wetgeving. In de andere regio's kan men enkel zijn jachtvergunning verliezen, wat in Luxemburg overigens ook het geval is. Indien men tijdens de jacht iemand zou aanschieten of vermoorden, zou dit in al de regio's wel onder het strafrecht kunnen vallen en kan men via die weg een gevangenisstraf oplopen, toch echter wordt er nergens, behalve in Luxemburg melding gemaakt van een mogelijk gevangenisstraf omdat men bijvoorbeeld een dier dat men heeft aangeschoten, niet achtervolgt en doodschiet.

Deze strenge straffen zouden voor het Vlaamse Gewest een meerwaarde kunnen zijn. Zowel de veiligheid van de mensen als het welzijn van de dieren zal hiermee vergroten.

Onderstaand zeer beknopt schema geeft weer tegen wie men kan vorderen op welke grond.

- Jachtrechthouder
  - Art. 44 Jachtwet Luxemburg
- Grondeigenaar die niet laat jager
  - Art. 44 Jachtwet Luxemburg

8. RECHTSVERGELIJKING

In deze scriptie is de wetgeving van vier regio's onderzocht: het Jachtdecreet van het Vlaamse Gewest, de wet van 1962 van het Waalse Gewest, de Flora- en faunawet van Nederland en de wetgeving met betrekking tot de jacht van Luxemburg. Er werd onder andere gekeken naar de verplichtingen van de jager, wie de schadevergoeding kon eisen, wie de mogelijke aansprakelijken waren,...

Het verschil dat direct opvalt is de verscheidenheid in het aantal wetgevende teksten. In Luxemburg en Nederland is er slechts 1 of 2 wetgevende teksten van toepassing. In het Waalse Gewest zijn er 3 teksten van toepassing. En voor het Vlaamse Gewest zijn dit er veel meer. De versnippering aan wetgevende teksten in het Vlaamse Gewest zorgt voor een moeilijke toegang voor de rechtsonderhorige. Niet iedereen zal zijn/haar weg vinden in de vaak moeilijk geformuleerde wetgeving. Omdat er zich vaak problemen voordeden met schadelijders die niet wisten waar ze terecht konden en wie ze moesten aanspreken heeft het INBO gevraagd om dit te onderzoeken. Het is duidelijk dat geval per geval verschillend is.

Een tweede verschil is het aantal personen die een vordering kunnen instellen. In de meeste gevallen zal dit enkel de schadelijder zijn. Echter, indien een grondeigenaar zijn jachtrecht verhuurd met huurcontract, kan de verhuurder contractuele wanprestaties inroepen indien de jager zich niet houdt aan de contractuele verplichtingen.

Een ander verschil is de minimum leeftijd van de jager. Overal is de minimum leeftijd om een jachtvergunning te bekommen 18 jaar. Behalve in Luxemburg, daar mag men vanaf 17 jaar een jachtvergunning behalen. Op zich zou dit niet zo een groot punt zijn, maar in België zijn minderjarigen niet zelf verantwoordelijk voor hun fouten. Dit valt onder de kwalitatieve aansprakelijkheid van de ouders (art. 1384 lid 2 BW).

Het grootste verschil, en waar deze hele masterscriptie om draait, is de aansprakelijkheid van de schade. Als we al de beknopte schema's in de conclusies bekijken, wordt het duidelijk dat er grote verschillen zijn in degene die mogen aangesproken worden.

We zien dat in het Vlaamse Gewest een groot aantal mensen aansprakelijk gehouden kan worden voor de schade, niet enkel natuurlijke personen, maar ook de overheid. Elke persoon kan aansprakelijk gehouden worden op een of meerdere rechtsgronden. Dit geeft de moeilijkheid dat een schadelijder niet altijd weet welke grond hij of zij moet aanwenden.

Het Waalse Gewest beschouwd de jachtrechthouder als de enige aansprakelijke. Dit op zich is eenvoudig, was het niet dat er steeds andere jagers betrokken kunnen worden door de initieel gedagvaarde jager. Ook de procedure duurt hier veel te lang. Naar mijn mening kan de methode van het Waalse Gewest geen meerwaarde bieden voor een eventuele wijziging in het Jachtdecreet van het Vlaamse Gewest.

Nederland heeft het meest eenvoudige systeem. Het Faunafonds is aanspreekbaar voor de uitbetaling van de schadevergoeding en in mindere mate de jager en de grondgebruiker zelf. Dit is

te verklaren door het feit dat de everzwijnen in Nederland een beschermde diersoort is. De belanghebbende schadelijder kan zich steeds tot het Faunafonds wenden voor de schade. Deze eenvoudige methode zou voor het Vlaamse Gewest een meerwaarde zijn in tegenstelling tot al de mogelijkheden die daar gelden.

In Luxemburg kan men naast de jager ook de grondeigenaar die geen jacht organiseert of toelaat op zijn grond aanspreken. De ratio legis hierachter is dat everzwijnen op deze gronden zich kunnen voortplanten en van hieruit schade kunnen aanrichten zonder dat er een stop wordt gezet op de populatie uitbreiding. Alhoewel deze methode op zich ook eenvoudiger is dan deze van het Vlaamse Gewest, is ze nog steeds ingewikkelder en neemt ze nog steeds meer tijd in dan de Nederlandse.

Wat betreft de overeenkomsten is het duidelijk dat men overal over een vergunning moet beschikken om te mogen jagen. Enkel de term is niet overal hetzelfde. Deze toelating is verplicht om nog maar aan de jacht te mogen deelnemen. In elke regio dient men eerst een examen af te leggen over de regelgeving en de praktische aspecten van de jacht. Elke regio heeft een site met de nodige informatie voor de (toekomstige) jager.. De straf voor het niet navolgen van de voorschriften is overal het verlies van de vergunning. Enkel Luxemburg heeft strengere straffen vastgesteld in zijn wetgeving.

Ook is de burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering verplicht in elke onderzochte regio. Sommige wetgevende teksten geven ook weer wat de minimale dekking moet zijn van deze verzekering, zoals het Vlaamse Gewest. Deze uitgebreide vermelding geeft duidelijk weer wat de verzekering moet dekken.

9. CONCLUSIE

Uit de vergelijking zijn er verschillende conclusies te trekken. Vooreerst is het duidelijk dat Vlaanderen in tegenstelling tot de andere regio's, een overvloed heeft aan decreten en besluiten betreffende de jacht. Dit probleem doet zich voor in verschillende regio's, maar het Vlaamse Gewest springt er boven uit. Dit heeft enkele problemen. Zo is het voor een jager, grondeigenaar, schadelijder, ... moeilijk om altijd bij te blijven bij de wetgeving. Hij moet immers niet één decreet volgen, maar een hele reeks van decreten en besluiten raadplegen. Om een bepaald gegeven te zoeken is er veel opzoekwerk nodig om uiteindelijk te vinden wat men nodig heeft aan informatie.

Een andere conclusie wat het Vlaamse Gewest betreft is dat de schadelijder veel verschillende mogelijkheden heeft om zijn schade vergoed te zien. Het is dan ook niet altijd even duidelijk welke grond de schadelijder dient aan te wenden in zijn vordering. Is het nu burenhinder of een foutaansprakelijkheid, ... Ook is dat het niet duidelijk voor de schadelijder tegen wie hij zijn vordering moet instellen. Is de schade een fout van de jachtrechthouder, van de eigenaar van de grond, van de overheid,... Het is immers mogelijk dat de ambtenaar bij het goedkeuren van het afschotplan onvoldoende dieren heeft goedgekeurd. Of was het nu de jager die onvoldoende dieren heeft aangevraagd? Uiteindelijk is het ook mogelijk dat de grondeigenaar/schadelijder zelf geheel of gedeeltelijk verantwoordelijk is voor de schade. Het kan immers zijn dat hij niet doordacht heeft gehandeld om bepaalde gewassen dicht tegen een bos te planten. Ook kan het zijn dat hij niet de nodige maatregelen genomen heeft om de everzwijnen te weren, maar deze maatregelen zijn dan ook niet altijd even efficiënt. Kortom het blijft steeds moeilijk om een aansprakelijke te vinden.

Voor sommige schadegevallen is het niet mogelijk om de schade gecompenseerd te zien. Denken we aan de schade veroorzaakt door everzwijnen die in een beschermd bos leven, waar er 1 dag per jaar een 'jacht' wordt georganiseerd. De schadelijder kan zich niet op het Mina-fonds beroepen omdat niet aan al de voorwaarden voldaan is.

Voor het Vlaamse Gewest is het duidelijk dat er nog veel werk is om een duidelijke en zorgvuldige regelgeving te ontwikkelen die, ook voor niet-juristen, makkelijk hanteerbaar en raadpleegbaar is. Het is immers voor schadelijders zonder juridische achtergrond niet eenvoudig om, uit het kluwen van de Vlaamse regelgeving, een duidelijk antwoord te vinden op de rechtsvraag.

In het Waalse Gewest werd er geen gebruik gemaakt van de eigen decretale bevoegdheid. Voor de aansprakelijkheid voor everzwijnenschade wordt er nog steeds gebruik gemaakt van de wet van 1961 en van artikel 7bis van de wet van 1881. Afschoon het Waalse Gewest geen gebruik heeft gemaakt om de regelgeving te wijzigen naar een 'eigen' regelgeving, is hun 'oude' systeem eenvoudiger dan het Vlaamse. Indien een persoon schade heeft geleden moet hij of zij enkel weten uit welk bos het schadeverwekkende dier afkomstig is en een vordering instellen bij de vrederechter van de plaats van de schade. Het grote nadeel in het Waalse Gewest is dat de procedure die stamt uit 1881 een zeer log proces is dat veel tijd en geld kost voor de schadelijder die liever een snelle afhandeling wenst. Het zou hier aan te raden zijn om een nieuwe procedure uit

te schrijven die sneller gaat. Of om een verplichting te maken om eerst tussen de partijen een bemiddeling te voeren. Bemiddeling is immer de oplossing om kosten te besparen. Vaak komt men bij bemiddeling ook sneller tot een regeling dan in een rechtszaak.

Nederland heeft in 2011 een volledig nieuwe wet gemaakt die de jacht volledig regelt. Al de schade wordt gedekt door het Faunafonds, wat zeer makkelijk is voor de schadelijders. Ze weten direct waar ze hun schade moeten verhalen zonder eerst naar de rechtbank te gaan en er een lang onderzoek moet volgen over de concrete feiten. Dit is vooral een zeer groot voordeel vergeleken met de regeling in het Vlaamse Gewest. De nieuwe wet van Nederland is ook zeer duidelijk en eenvoudig. Even snel de rechtsvraag ingeven via een zoekmachine op internet geeft ons direct het juiste resultaat. Een nadeel kan hier wel zijn dat de jachtaktehouders niet altijd geneigd zijn tot het nemen van voorzorgsmaatregelen. Om hieraan tegemoet te komen kan men nog steeds een foutaansprakelijkheid inroepen tegen de jachtaktehouder.

In Nederland is het wettelijk toegelaten om op enkele dieren te jagen. De wilde eend, de haas, fazanten, houtduiven en konijnen zijn toegelaten binnen een bepaalde periode. De everzwijnen behoren echter tot de door de wet beschermde dieren. Om toch te mogen jagen moet de jachtaktehouder een ontheffing van het verbod vragen. De jager kan het formulier hiervoor snel vinden op internet. Ook de formulieren voor het bekomen van de schadevergoeding zijn online terug te vinden.

In Luxemburg heeft men in 2011 een nieuwe wet in gebruik genomen met betrekking tot de jagen. In Luxemburg zijn er 2 aansprakelijken bij schade veroorzaakt door wild. Zowel de jager en de grondeigenaar die weigert op zijn grond te laten jagen zijn gezamenlijk verondersteld aansprakelijk te zijn voor de schade.

Als gevolg van de vergelijking wil ik benadrukken dat een integrale wetgeving gelijk in Nederland en Luxemburg veel toegankelijker is voor de burger. De wet is direct te vinden via elke internetzoekmachine.

De Nederlandse wet is uitgebreider dan de Luxemburgse. In de wet wordt alles geregeld, van de jachtakte tot de schadevergoeding. Het zou voor het Vlaamse Gewest dan ook een goed initiatief zijn om naar deze wetgevingen te kijken om een echt duidelijk decreet uit te werken.

10. VOORSTEL VAN DECREETSWIJZIGING VOOR HET VLAAMSE GEWEST

Onderstaande tekst betreft een wijziging en aanvulling van artikelen 24 en 25 van het Jachtdecreet.

Opheffing van artikel 3, 3°, 4°, 10° en artikel 4 laatste zin van het decreet van 23 januari 1991 tot oprichting van het fonds voor de preventie en sanering inzake leefmilieu en natuur als gewestdienst met afzonderlijk beheer. BS 28 februari 1991.

De artikelen zoals ze in het huidige Jachtdecreet bestaan:

Artikel 24

De vergoeding van de belangrijke wildschade [...] wordt vastgesteld volgens de gewone rechtsregels.

Onder wildschade wordt verstaan: de volledige schade veroorzaakt door de dieren die behoren tot de in artikel 3 bedoelde soorten.

Op verzoek van eigenaars van gronden waarvan de aaneengesloten oppervlakte kleiner is dan veertig hectare, kan de houder van het jachtrecht van het aangrenzende jachtterrein bij afwezigheid van een minnelijke regeling, verplicht worden het jachtrecht op eerstvernoemde gronden te verwerven, zulks nadat de Vlaamse Regering en de door haar aangestelde ambtenaar of de beheerder van de wildbeheerseenheid deze verwerving opportuun oordeelt in het kader van de doelstellingen van dit decreet en de voorwaarden heeft vastgesteld.

Artikel 25

[§ 1 De belangrijke wildschade wordt, in die mate dat de schade redelijkerwijze niet kon worden voorkomen, vergoed door het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur in elk van de volgende gevallen:

1° indien de schade veroorzaakt is door wild waarop de jacht het gehele voorbije jaar niet geopend was en waarvan ook de bestrijding niet werd toegelaten, telkens op de percelen waar de schade geleden is;

2° indien de schade veroorzaakt is door wild afkomstig uit een bos- of natuurreservaat of [een door de Vlaamse overheid of een erkende terreinbeherende vereniging om natuurbehoudsredenen beheerd gebied], waarin de jacht op dat wild het gehele voorbije jaar niet geopend was en ook de bestrijding van dat wild niet werd toegelaten

§ 2 Om aanspraak te kunnen maken op de in § 1 bedoelde vergoeding, dient de schadelijder tijdig een aanvraag in bij een door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaar van het Agentschap voor Natuur en Bos.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop en de termijn waarbinnen de aanvraag moet worden ingediend en welke gegevens hij moet bevatten.

§ 3 De in § 2 bedoelde ambtenaar neemt een beslissing over de aanvraag na een plaatsbezoek en het inwinnen van advies bij één of meerdere door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren. Indien en in die mate dat de voorwaarden van § 1 zijn vervuld en op voorwaarde dat de aanvraag tijdig werd ingediend, stelt deze beslissing het bedrag vast van de schade die op grond van § 1 recht geeft op vergoeding.

De Vlaamse Regering stelt nadere regels vast voor het onderzoek van de aanvraag en kan bepalen hoe de schade geschat moet worden. Zij bepaalt de wijze waarop en de personen aan wie de beslissing moet worden meegedeeld en welke vermeldingen de beslissing minstens moet bevatten.

§ 4 Tegen de in § 3 bedoelde beslissing kan de aanvrager beroep indienen bij de minister.

De Vlaamse Regering regelt de nadere regelen voor het beroep.

§ 5 De in § 3 bedoelde beslissing die een bedrag heeft vastgesteld van de schade die op grond van § 1 recht geeft op vergoeding, en waartegen geen of niet tijdig een beroep werd ingediend, vormt de titel voor vergoeding door het Fonds.

Bij het tijdig indienen van beroep, vormt de ministeriële beslissing, voor zover zij een bedrag heeft vastgesteld van de schade die op grond van § 1 recht geeft op vergoeding, de titel voor vergoeding door het Fonds.

§ 6 De Vlaamse Regering voorziet, wat betreft de in § 3 bedoelde beslissing waartegen geen of niet tijdig beroep is ingediend, in een herzieningsprocedure, ter verbetering van materiële vergissingen in die beslissing, en ter vernietiging van die beslissing indien er bedrog werd gepleegd of de beslissing genomen werd op basis van valse of klaarblijkelijk onjuiste stukken of verklaringen. In het geval van vernietiging wordt bij dezelfde beslissing opnieuw uitspraak gedaan over de grond van de zaak.

De beslissing inzake vernietiging of verbetering is vatbaar voor hetzelfde beroep als de vernietigde of verbeterde beslissing en vormt de titel voor vergoeding door het Fonds of geeft aanleiding tot terugbetaling van de ten onrechte ontvangen sommen, zodra zij niet meer vatbaar is voor dat beroep of na de beëindiging van het beroep.]

Voorstel van wijziging:

Wildfonds

Artikel 24

Er zal een Wildfonds worden opgericht.

Taken van het Wildfonds zijn de volgende:

- bevorderen van maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade door wilde dieren;
- advies geven aan jagers, grondeigenaars, provincies, minister.

Artikel 24 bis

Het Wildfonds tot vergoeding van de wildschade haalt zijn inkomsten uit:

- ontvangsten betreffende de afgifte van jachtverloven en jachtvergunningen;
- de opbrengsten uit verpachting van de jacht- en visrechten, toegestaan op het openbare of private domein, van onroerende goederen in het beheer van het Agentschap voor Natuur en Bos;
- 50% van de bijdragen voor het afleggen van het tweejaarlijkse jachtexamen tot het bekomen van het verlov of de vergunning;
- een bijdragen door de provincies;
- een bijdrage door het Vlaamse Gewest

- de straffen die kunnen worden opgelegd naar aanleiding van artikelen 25 tot en met 25 quater.

Artikel 24 ter

Het Wildfonds bestaat uit 7 leden die om de twee jaar verkozen worden. De leden kunnen één maal worden herverkozen.

De leden worden voorgedragen door het ANB.

De leden behartigen de taken van het Fonds. Indien een lid zijn taak niet naar behoren uitoefent kan dit lid vervangen worden na beraadslaging van het ANB en de overige leden.

Het intern reglement moet voorzien in een beroepsprocedure.

Artikel 24 quater

Het Wildfonds stelt jaarlijks een verslag op van haar activiteiten, het gevoerde beleid, de doelmatigheid en doeltreffendheid van de werkzaamheden. Dit verslag wordt overgemaakt aan de minister, het ANB en kan indien nodig online ter beschikking gesteld worden.

Artikel 24 quinquies

Een vergoeding van het Wildfonds kan bekomen worden, indien men schade lijdt door wilde dieren. En die schade redelijkerwijs niet tot de last van de schadelijder behoort te blijven. Een tegemoetkoming wordt naar billijkheid bepaald.

Om een vergoeding aan te vragen dient men het formulier te gebruiken in bijlage. Men kan dit formulier ook online invullen en insturen.

De vergoeding zal begroot worden volgens de interne procedure opgesteld door het Fonds, in samenwerking met het ANB.

De procedure tot bekomen van de schadevergoeding en het beroep tegen de uitspraak van het Fonds zal raadpleegbaar en opvraagbaar zijn bij het Fonds.

Strafbepalingen

Artikel 25

Kan bestraft worden met het verlies van het jachtverlof of de jachtvergunning:

- elke persoon die veroordeeld werd met een correctionele straf voor het miskennen van dit
- elke persoon die weigert zijn jachtvergunning te laten zien indien een bevoegd ambtenaar erom vraagt.

Deze straf zal ook als bijkomende straf gelden in geval van artikelen 25 ter tot en met 25 .

Artikel 25 bis

Wordt bestraft met een geldboete van €25 tot €750:

- personen die jagen met een vervallen jachtvergunning;
- personen die hun vergunning niet bij hebben tijdens de jacht.

Artikel 25 ter

Wordt bestraft met een geldboete van €750 tot € 1500:

- jagen zonder jachtvergunning;

- personen die jagen op dieren die niet onder de noemer wild behoren;
- personen die jagen op dieren die beschermd zijn;
- personen die dieren onnodig laten lijden tijdens de jacht.

Artikel 25 quater

Wordt bestraft met een geldboete tot maximum €10 000 en een gevangenisstraf van maximum 6 maanden:

- personen die jagen bij nacht en bij sneeuwval;
- personen die jagen op een terrein dat niet bejaagd mag worden, valt hieronder: in een straal van 150 m van bewoond gebied;
- personen die voerderplaatsen aanleggen om daar ter plekke te jagen.

Motivering

Artikel 24

Er dient een Fonds te worden opgericht, dit naar voorbeeld van Nederland, waar jagers, schadelijders, bos- en grondeigenaren, overheden,... terecht kunnen voor informatie over het wild en het wildbestand in het Vlaamse Gewest.

In het kader van de vereenvoudigingen komt het Fonds in de plaats van de verschillende verantwoordelijken. De schadelijder dient niet meer te onderzoeken wie er allemaal in het proces betrokken dient te worden. Hij vult simpelweg het aanvraagformulier in om zo zijn schade vergoed te zien.

Art. 24 bis

De inkomsten van het Fond zullen komen uit de inkomsten voor vergunningen,... Deze opbrengsten werden vroeger geïnd door het Mina-fonds. Aangezien het Mina-fonds vanaf deze wijziging niet meer verantwoordelijk is voor het uitkeren van schadevergoedingen voor wildschade, zal zij dus ook geen recht meer hebben op deze inkomsten.

Ook het Vlaamse Gewest en de provincies zullen hun bijdrages leveren aan het Fonds. Dit omdat menig wilde dieren uit provinciale bossen komen waar niet tot zeer weinig gejaagd wordt.

Ook de inkomsten van de straffen worden bij het Wildfonds ingezet om de werking ervan te bekostigen.

Art. 24 ter

De leden van het fonds zullen worden voorgedragen door het ANB. Het ANB beschikt over de mogelijke personen die de taken van het fonds kunnen waarnemen. Ook mensen van buiten het ANB kunnen worden voorgedragen indien zij blijken te geven van de nodige kennis of deskundigheid, denken we aan jagers, milieudeskundigen, biologen,...

Art. 24 quater

Jaarlijks dient het Fonds een verslag op te stellen. Hierin moet onder andere de inkomsten en uitgaven staan, alsook de gestelde vragen. Dit rapport moet raadpleegbaar zijn voor belanghebbenden.

Art. 24 quinquies

Zoals in art. 24 vermeld zal het fonds instaan voor de vergoedingen van wildschade. Deze wildschade moet voldoen aan bepaalde voorwaarde. Zo moet de schade veroorzaakt zijn door wilde dieren. Ook mogen handelingen van de schadelijder niet hebben bijgedragen tot de schade. De schadelijder mag dus niet zelf mede aan de oorzaak liggen van de schade.

Het Fonds zal een interne regeling opstellen met betrekking tot de aanvraagprocedure tot schadevergoeding. De hele procedure, vanaf de aanvraag tot en met het mogelijk beroep zal ten laatste bij de inwerkingtreding van dit artikel moeten zijn opgemaakt. Deze interne procedure zal kunnen worden aangevraagd bij het Fonds, zowel op papier als online.

Art. 25-25 quater

De huidige straffen zijn enkel het verlies van de vergunning. Dit is naar mijn mening niet voldoende. Er zijn immers zaken die ernstiger bestraft moeten worden, zowel preventief als repressief. Preventief om de jagers af te schrikken om zaken te verrichten die in strijd zijn met de wet. Dit om het wild onnodig te laten lijden. Om ze meer te beschermen tijdens de periodes dat ze niet bejaagd mogen worden, om onder andere hun jongen niet in gevaar te brengen,... Repressief is het ook nodig dat er strenger wordt opgetreden dan nu het geval is. Verlies van een vergunning is immers een milde straf die men, naar mijn mening, snel naast zich kan neerleggen als men niet van goede wil is. De opbrengsten van de straffen kunnen gebruikt worden om de schadevergoedingen betaald door het Wildfonds mede te bekostigen.

De straffen zijn bepaald per zwaarte van de overtreding. Het verlies van de jachtvergunning zal steeds als bijkomstige straf worden opgelegd ingeval er ook een geldboete en/of gevangenisstraf van toepassing is.

11. BIBLIOGRAFIE

A. WETGEVING

Bijzondere wet 8 augustus 1980 tot hervorming van de Instellingen, *BS*.15 augustus 1980.

Gerechtig Wetboek.

Burgerlijk Wetboek.

Wet van 26 februari 1846 betreffende de jacht.

Wet van 28 februari 1882 betreffende de jacht, *BS* 3 maart 1882.

Wet van 4 april 1900 betreffende de Jacht, *BS* 13 mei 1900.

Wet van 14 juli 1961 tot regeling van het herstel der door grof wild aangerichte schade, *BS* 28 juli 1961.

Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten. (Nederland)

Loi du 25 mai 2011 relative à la chasse, *Memorial*, journal officiel du Grand-Duché de Luxembourg, 31 mai 2011, nr. 111, p.1728. (Luxemburg)

Decreet van 23 januari 1991 tot oprichting van het fonds voor de preventie en sanering inzake leefmilieu en natuur als gewestdienst met afzonderlijk beheer, *BS* 28 februari 1991.

Jachtdecreet van 24 juli 1991, *BS* 7 september 1991.

Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, *BS* 10 januari 1998.

MB van 29 juli 1957, *BS* 1 augustus 1957.

B.VI.R. van 3 juli 2009 betreffende de vergoeding van wildschade of van schade door beschermde soorten en tot wijziging van hoofdstuk IV van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998

tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijke milieu, *BS* 10 juli 2014.

B.VI.R. van 28 juni 2013 betreffende de jachtopeningstijden in het Vlaamse Gewest voor de Periode van 1 juli 2013 tot en met 30 juni 2018, *BS* 15 oktober 2015.

B.VI.R. van 9 oktober 2015 tot wijziging van diverse bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2013 betreffende de jachtopeningstijden in het Vlaamse Gewest voor de periode van 1 juli 2013 tot en met 30 juni 2018, *BS* 21 oktober 2015.

B.VI.Reg. van 25 april 2014 houdende de administratieve organisatie van de jacht in het Vlaamse Gewest, *BS* 12 april 2014.

Hand. Kamer 1845-46, 6 februari 1845, 588.

Hand. Kamer 1881-82, 8 december 1881, 215.

Hand. Kamer, 2007-2008, nr. 5888/01, 6-4-2008,

<http://www.chd.lu/wps/portal/public/RoleEtendu?action=doDocpaDetails&id=5888#>. (Luxemburg)

B. RECHTSPRAAK

Arbitragehof 21 januari 1998, nr. 5/98.

Arbitragehof 20 mei 1998, nr. 53/98.

Arbitragehof 16 oktober 2001, nr. 125/2001.

Arbitragehof nr. 80/2003, 11 juni 2003 (prejudiciële vraag), <http://www.const-court.be> (16 juni 2003); *A.A.* 2003, afl. 3, 1015; Amén. 2004 (weergave NEURAY, J.), afl. 2, 117; *BS* 27 oktober 2003 (uittreksel), 52128 en <http://staatsblad.be> (13 november 2003); *RGAR* 2005, afl. 2, nr. 13.950.

Cass. 23 mei 1991, *Pas.* 1991, I, 509.

Cass. 17 nov. 1995, *JLMB* 1997, 274.

Cass. 14 dec.1995, *Pas.* 1995.

Cass. 19 januari 1996, *Arr. Cass.* 1996, 78.

Cass. 3 april 1998, *TBBR.* 1998, 140.

Cass. 12 maart 1999, *TBBR.* 1999, 647.

Cass. 15 april 1999, *AR C.98.0009.F*, (Marechal / Lepage) <http://www.cass.be> (18 oktober 2001).

Cass. 20 september 2004, *ACC.04.0130.F/2.*

Cass. 15 april 2005, <http://jlmbi.larcier.be> (2 november 2006); *Rev.not.b.* 2006, afl. 3000, 541, not X; *T.Agr.R.* 2006, afl. 4, 181, noot X.

Antwerpen, 14 mei 2001, *RW* 2004-2005-6, 9 oktober 2004.

Bergen (2e kamer) 15 mei 2012, *RGAR* 2013, afl. 5, nr. 14975.

Luik (12de kamer) 11 februari 2002, *T.Agr.R.* 2005, Afl.3, 178.

Luik (20e kamer) 31 januari 2008 *RGAR* 2008, afl. 8, nr. 14424.

Vred. Beauraing 27 juni 1995, *JLMB* 2002, afl. 29, 1284 en <http://jlmbi.larcier.be> (26 september 2002), noot DE RADZITZKY D'OSTROWICK, H.

Vred. Rochefort 17 april 1996, *RGAR* 1999, nr. 13.136.

Vred. Sint-Truiden, 25 maart 1997, *AJT* 1997-98, 452.

Vred. Saint-Hubert, 18 januari 2010, noot ORBAN DE XIVRY, E., *Réparation de dégâts causés par le gros gibier: la loi du 14 avril 1961 s'applique-t-elle à une pelouse d'agrément?* *T.Agr.R.*, 2010, afl.3, p.226.

Vred. Stavelot 15 januari 2014, *T.Agr.R.* 2015, afl. 2, p.67.

Vred. Vielsalm, 28 december 2009, *T. Vred./ T. Pol.* 2012, afl. 11-12/4, 591/223.

C. RECHTSLEER

BECKER-KRULL, L. en SCHAEFER, P., *Jagdbare Wildtierarten Luxemburgs*, Luxemburg, Imprimerie Centrale, 2013, 49 p.

DE BOUVRIE, T., *Jacht in Vlaanderen*, HEULE, INNI publishers, 2014, 346 p.

DEKKER, R., *Handboek van het Burgerlijk Rechten, deel III*, Brussel, Standaard Boekhandel, 2005, 589 p.

DE KONINCK, C., *Glossarium van Latijnse en Romeinse rechtstermen*, Antwerpen, 1997, Maklu, 485 p.

DE RADZITZKY D'OSTROWICK, H., *Afschotplannen en wildschade in het Vlaamse Gewest, T. Vred.* 1993, 214-217 p.

DE RADZITZKY D'OSTROWICK, H., *De la responsabilité des dégâts de lapins en région wallonne*, RGAR 1998, nr. 12.907. Randnummer 8,b.

GREGOIRE, E., *Dégâts causés aux cultures par le gros gibier et responsabilité sans faute, T.Agr.R.* 2013, afl. 3, 166-167.

GREGOIRE, A. en GREGOIRE, E., *Dégâts de gros gibiers: une indemnisation encore plus laborieuse?*, JLMB 2007, afl. 41, 1720-1726 en <http://jlmbl.larcier.be> (21 december 2007).

https://issuu.com/natuurenbos/docs/handboek_anb_goede_buur_lr.

http://taaladvies.net/taal/advies/vraag/364/heirkracht_overmacht/.

HUYSENTRUYT, F., SCHEPPERS, T., NEUKERMANS, A., VERCAMMEN, J., VERSCHAFFEL, E. en CASAER, J., *Grofwildjacht in Vlaanderen - cijfers en statistieken 2014.*, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, 2014, 43 p.

PAUWELS, A., *Wildchade*, Gent, Larcier, 1958, 150 p.

SCHLEY, L., REDING, R. en CELLINA, S., *Bulletin technique de l'Administration de la Nature et des Forêts en matière de gestion de la faune sauvage et de chasse, Numéro 3*, Luxemburg, Naturverwaltung, 2014, 72 p.

STIJNS, S. en VUYE, H., *Beginselen van Belgisch Privaatrecht, V zakenrecht, Boek IV, Burenhinder*, Antwerpen, Kluwer, 2000, 532 p.

VAN GERVEN, W. en COVEMAEEKERS, S., *Verbindenissenrecht*, Leuven, Acco, 2010, 459 p.

VANSWEEVELT, T. en WEYTS, B., *Handboek buitencontractuele aansprakelijkheid*, Antwerpen, Intersentia, 2009, 935 p.

www.jagersvereniging.nl/vragen/kan-een-boer-zijn-buurman-aansprakelijk-stellen-voor-faunaschade/.14/03/2016.

www.natuuralsgoedebuor.be/~media/Files/Themas/Soortenbescherming/Overlast_schade/natuur%20als%20goede%20buur/handboek%20ANB%20goede%20buur%20lr.pdf.

www.natuurenbos.be/beleid=wetgeving/natuurgebruik/jacht/jachtverlof-en-jachtvergunning, 25/12/2015.

www.rvo.nl/subsidies-regelingen/natuurbeheer-snl, 15/03/2016.

www.statistiques.public.lu/stat/TableView/tableView.aspx. 14/3/2016.

X, *Jaarrapportage Grofwild*, 2014/2015, 2015, Veluwe, Ver. Wildbeheer, 64 p.

12. BIJLAGEN

Bijlage 1: Rechtsvergelijking in tabelvorm.

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Nederland	Luxemburg
Toepasselijke wetgeving	Burgerlijk wetboek: art. 544 en 1382 (burenhinder en foutaansprakelijkheid)	Art. 7 bis Jachtwet 1882 (procedure)	Wet van 25 mei 1998	Wet van 25 mei 2011
	Jachtdecreet van 1991 (aansprakelijkheid jager)	Burgerlijk wetboek: art. 1382 en 1383 (foutaansprakelijkheid)	Burgerlijk wetboek: art. 6:162 (foutaansprakelijkheid)	
	Decreet van 23 januari 1991 (Mina-fonds)	Wet 14 juli 1961 (aansprakelijkheid jachtrechthouder)		
	Soortenschadebesluit			
	Besluit jachtopeningstijden			
Mogelijke schadelijders	Grondeigenaar	Derde-schadelijder	Schadelijder	Schadelijder
	Contracterende partij	Grondeigenaar		
	Derde-schadelijder			
Mogelijke aansprakelijken	Jager	Jager	Faunafonds	Jager
	Grondeigenaar grondgebruiker			Grondeigenaar die geen deel uitmaakt van het jachtsyndicaat

	Overheid			Fonds voor schade aangericht door wild
	Verzekering	Verzekering jager	Verzekering jager	Verzekering jager
	Derde-schadeliijder zelf			
	Mina-fonds			
Verplichtingen jager	Jachtverlof	Jachtvergunning	Jachtakte	Jachtvergunning
	Burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering	Burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering	Burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering	Burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering
Minimum leeftijd jager	18 jaar	18 jaar	18 jaar	17 jaar
Straffen voorzien in de specifieke wetgeving	Verlies van vergunning	Verlies van vergunning	Verlies van vergunning	Verlies van vergunning
				Geldboete €25-€30 000
				Gevangenisstraf van max.2 jaar
Everzwijnen	Bejaagbaar wild	Bejaagbaar wild	Beschermde soort (ontheffing is mogelijk)	Bejaagbaar wild

Bijlage 2: Statistieken Waals Gewest van afgeschoten dieren

DNF Direction	DNF Cantonement	Year*	Bag statistics Wild boar**	
MONS	CHIMAY	2010	653	
		2011	680	
		2012	847	
	THUIN	2010	266	
		2011	457	
		2012	598	
		MONS	2010	NA
			2011	199
			2012	165
DINANT	DINANT	2010	1179	
		2011	1510	
		2012	1474	
	ROCHEFORT	2010	2264	
		2011	1774	
		2012	2322	
	BIEVRE	2010	691	
		2011	884	
		2012	1031	
	BEAURAING	2010	1112	
		2011	1246	
		2012	1497	
	NAMUR	VIROINVAL	2010	935
			2011	907
			2012	1240
COUVIN		2010	798	
		2011	929	
		2012	1187	
PHILIPPEVILLE		2010	436	
		2011	1052	
		2012	1057	
NAMUR		2010	134	
		2011	757	
		2012	963	
LIEGE		AYWAILLE	2010	863
			2011	815
			2012	1192
	LIEGE	2010	812	
		2011	491	
		2012	598	
	SPA	2010	743	
		2011	297	
		2012	956	

	VERVIERS	2010	206
		2011	132
		2012	261
MALMEDY	BÜLLINGEN/BULLANGE	2010	136
		2011	84
		2012	183
	ELSENBORN	2010	71
		2011	48
		2012	51
	MALMEDY	2010	112
		2011	111
		2012	119
	SAINT-VITH	2010	197
		2011	203
		2012	220
	EUPEN	2010	198
		2011	137
		2012	157
ARLON	ARLON	2010	630
		2011	562
		2012	836
	VIRTON	2010	365
		2011	383
		2012	482
	HABAY-LA-NEUVE	2010	NA
		2011	632
		2012	924
	FLORENVILLE	2010	770
		2011	848
		2012	1004
NEUFCHATEAU	BOUILLON	2010	959
		2011	1272
		2012	1142
	NEUFCHATEAU	2010	441
		2011	609
		2012	NA
	LIBIN	2010	1174
		2011	1401
		2012	1508
	SAINT-HUBERT	2010	1138
		2011	1384
		2012	1417
MARCHE-EN-FAMENNE	LA ROCHE-EN-ARDENNE	2010	444
		2011	1088
		2012	631

	MARCHE-EN-FAMENNE	2010	957
		2011	971
		2012	1206
	VIELSALM	2010	682
		2011	854
		2012	907
	NASSOGNE	2010	820
		2011	867
		2012	1094

year = hunting season from 1/7/n til 30/6/n+1

Sources : SPW - DGO3 - DNF

Auteursrechtelijke overeenkomst

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling:
De verdeling van de lusten en de lasten van de aanwezigheid van fauna

Richting: **master in de rechten-rechtsbedeling**

Jaar: **2016**

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Niet tegenstaand deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt behoud ik als auteur het recht om de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij te reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

Ik bevestig dat de eindverhandeling mijn origineel werk is, en dat ik het recht heb om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. Ik verklaar tevens dat de eindverhandeling, naar mijn weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

Ik verklaar tevens dat ik voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen heb verkregen zodat ik deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal mij als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze overeenkomst.

Voor akkoord,

Vandevenne, Chris

Datum: **23/05/2016**